

Osnovna šola Frana Roša Celje

RAZŠIRJENOST KAJENJA MED MLADIMI
Primerjava med osnovnošolci in srednješolci

Avtorji:

Tina ČERVAN, 9. b
Ula ROZMAN, 9. a
Jure TOT, 9. a

Mentor:

Rok SMEH, soc. del.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2009

KAZALO

POVZETEK	3
1 UVOD	4
1.1 TEORETIČNA IZHODIŠČA	5
1.1.1 ZGODOVINA KAJENJA.....	5
1.1.2 SESTAVA CIGARET.....	6
1.1.3 BOLEZNI.....	9
1.1.4 RAZŠIRJENOST	11
1.1.5 KAJ VPLIVA NA RAZŠIRJENOST KAJENJA MED MLADIMI.....	12
1.1.6 UKREPI ZA ZMANJŠANJE KAJENJA MED MLADIMI.....	15
1.2 OPREDELITEV PODROČJA RAZISKAVE.....	19
1.3 HIPOTEZE.....	20
1.4 RAZISKOVALNE METODE	21
1.4.1 DELO Z LITERATURO.....	21
1.4.2 DELO Z INTERNETOM.....	21
1.4.3 OBISK ZAVODA ZA ZDRAVSTVENO VARSTVO V CELJU	21
1.4.4 ANKETIRANJE.....	21
1.4.5 OBDELAVA PODATKOV	21
1.4.6 PRIPRAVA PLAKATA	21
2 ANALIZA ANKETNIH VPRAŠALNIKOV	22
2.1 ANALIZA ANKETNIH VPRAŠALNIKOV – 9. razredov	22
2.2 ANALIZA ANKETNIH VPRAŠALNIKOV – 1. letnik	29
2.3 ANALIZA ANKETNIH VPRAŠALNIKOV – 3. letnik	37
2.4 ANALIZA REZULTATOV GLEDE NA ZASTAVLJENE HIPOTEZE	43
3 ZAKLJUČEK.....	49
4 VIRI IN LITERATURA	50
4.1 LITERATURA.....	50
4.2 INTERNETNI NASLOVI.....	50
5 PRILOGE.....	51

POVZETEK

V svoji raziskovalni nalogi smo se usmerili na raziskovanje, kako je danes kajenje razširjeno med mladostniki. Naša opažanja so bila, da se glede na generacijo število kadilcev zelo razlikuje. Prav na naši šoli je lanska generacija devetošolcev v večjem številu kadila, letošnji predstavniki devetih razredov pa zelo malo posegamo po cigaretah. Zanimalo nas je, kako je s kajenjem na drugih šolah in kaj vpliva na to, da se številke kadilcev tako razlikujejo. Predvsem nas je še zanimalo, kako je učencem tobak dostopen, saj je mladim pod 18 leti prepovedano prodajati cigarete.

Obiskali smo Zavod za zdravstveno varstvo Celje in prejeli mnogo literature, predvsem zloženk in brošur, ki so nam pomagale pri delu. Nekaj literature smo poiskali tudi v Osrednji knjižnici Celje.

Na podlagi našega zanimanja in literature smo sestavili anketni vprašalnik. Razdelili smo ga med devete razrede osnovne šole in prve ter tretje letnike srednje šole. Ugotavljali smo, koliko odstotkov mladih kadi in kaj vpliva na njihovo odločitev za kajenje.

Svoje ugotovitve smo predstavili v obliki plakata na naši šoli in s tem želeli ozavestiti učence, kako škodljivo je kajenje. Mnogo se jih tega ne zaveda, zato je naloga šole, vrstnikov in zavodov, da po svojih najboljših močeh umaknejo kajenje iz mladostnikovih navad.

1 UVOD

Cigareta, kemični zvarek sestavljen predvsem iz nikotina, je začel zasvajati ljudi že v času Krištofa Kolumba. Najprej so kadili samo moški, kasneje so svojo neodvisnost in enakopravnost s pomočjo cigaret kazale tudi ženske. Postopoma se je val kajenja začel širiti tudi med mlade. S pomočjo moderne tehnologije so ugotovili, da ta prefinjen tobačni izdelek zelo škoduje zdravju. Prometne nesreče, samomori, pretepi in naravne katastrofe skupaj ne dosežejo števila mrtvih ljudi zaradi kajenja.

Veliko strokovnjakov na področju psihologije se ukvarja z odvrčanjem mladih od cigaret, že zasvojenim pa nudijo strokovno pomoč. Ustanavljajo skupine za pomoč mladim, delavnice, pogovore s strokovnjaki. Na razširjenost kajenja med mladimi vpliva predvsem njihova miselnost. Najprej so mnenja, da jih le ena cigareta ne more zasvojiti, vendar je dokazano, da postanemo zasvojenec z nikotinom, preden se tega zavemo. V nadaljnje kadilstvo jih žene želja, da bi izgledali »cool«, nekatere pa tudi, da bi s pomočjo kajenja dobili/-e manekensko postavo. Večina mladostnikov ne pomisli na posledice, če pa že, jih to ne skrbi.

1.1 TEORETIČNA IZHODIŠČA

1.1.1 ZGODOVINA KAJENJA

Tobak sega že v obdobje Krištofa Kolumba. Takratni domorodci Amerike so tobak uporabljali za zdravljenje in kot pripomoček za omamljanje. Menili so, da je tobak rastlina, ki zdravi vse bolezni. V Evropo ga je prinesel prav Krištof Kolumb.

Na začetku so kadili pipe, le-te je izpodrinila cigara, šele leta 1870 pa so začeli izdelovati prve cigarete. Prav zaradi cigaret se je začelo množično kajenje. Kajenje je sčasoma postal statusni simbol, znak moškosti, odraslosti in samostojnosti. V takratnem času so javno lahko kadili le moški. Emancipirane¹ ženske so tako hotele dokazati moškimi svojo samostojnost in enakopravnost ter vedno pogosteje začele posegati po cigareti, še posebej po prvi svetovni vojni. Predvsem tanke cigarete so postale simbol ženskosti in lahкотnosti. Kajenje v višjih slojih je zaradi različnih oblik cigaret postalo sredstvo za razločevanje glede na spol.

V Sloveniji je bil velik val kajenja v 18. stoletju, ki pa se je kasneje pomiril. Ponekod je bilo v 19. stoletju kajenje prepovedano. Povzročalo je veliko požarno nevarnost, zato so leta 1811 v Ljubljani prepovedali kaditi cigare ter pipe brez pokrovcev po ulicah in trgih. Za razliko od ostale Evrope so Slovenke začele množično posegati po cigaretah šele po drugi svetovni vojni.

V petdesetih letih prejšnjega stoletja je mnogo ljudi umiralo za neznano boleznijo. Znanstveniki so po raziskavah ugotovili, da so bili vsi ti ljudje kadilci. Opravljali so poskuse in ugotovili, da zaradi katrana - snov, ki jo vsebuje cigareta - pod kožo nastanejo tumorji. S tem so dokazali, da so imeli nasprotniki tobačnih izdelkov prav.

¹ Emancipiran – tak, ki si prizadeva za enakopravnost.

Svetovna trgovina je ugotovila, da bo s prodajo cigaret ustvarila velik dobiček, zato je začela intenzivneje promovirati tobačne izdelke. Osredotočili so se predvsem na mlade, ki so veljali za najbolj naivne, kljub temu da so bili javno strogo proti kajenju mladostnikov. Mladi so v kajenju videli izraz protesta proti vzgoji in identifikacijo s svojimi idoli

1.1.2 SESTAVA CIGARET

V cigareti najdemo več tisoč kemičnih spojin. Večinoma so v plinastem agregatnem stanju in so škodljive. Poleg katrana, ogljikovega oksida, ketona, amoniaka in metanola je najpomembnejši nikotin.

Veliko škodljivih snovi nastaja tudi pri nepopolnem gorenju cigarete, ki so nevarne ne le za kadilce, ampak tudi ljudi okoli njih. Cigaretetni dim je zapletena mešanica preko 4.000 sestavin v obliki plinov in delcev. Pri človeku povzroča raka vsaj 60 od teh sestavin.

Nikotin se v naravi nahaja v koreninah in listih tobakove rastline. Rastlina ga uporablja za zaščito pred insekti in drugim mrčesom. Ima podobno zgradbo kot naravni možganski kemični prenašalec acetilholin. Acetilholin aktivira pretok več kot 200 snovi, odgovornih za številne telesne funkcije, npr. za stimulacijo mišic. Nikotin se v možganih veže na receptorje za acetilholin in s tem poveča sproščanje nevrottransmitterjev². Velja za najpomembnejši in najškodljivejši del cigaret in tobaka nasploh. Po vdihavanju nikotina doseže možgane po 7 - 10 sekundah. Nikotin ima dvojni učinek: vdihavanje v kratkih potegih te poživi, vdihavanje dolih in globokih potegov pa učinkujejo pomirjevalno. V nekaj sekundah po prvem vdihu cigarete pride nikotin do možganskih poti za ugodje, kjer sproži sproščanje dopamina³. Posledica je takojšen občutek ugodja. Ponavljajoča se uporaba nikotina krepi željo po kajenju in lahko povzroči povečanje meje občutljivosti. Nikotin povzroča telesno odvisnost. Ljudje, ki

² Živčni prenašalci.

³ Živčni prenašalec.

nehajo kaditi, imajo pogosto odtegnitvene simptome, npr. depresijo, nespečnost in razdražljivost.

Nikotin je enako zasvajajoč kot "trda" mamila, npr. heroin ali kokain. Samo dejanje kajenja postane vezano na okoliščine in povezano z določenimi obredi, ki vključujejo odpiranje škatlice cigaret, prižiganje cigarete in občutenje vonja ter videza dima. Hitro opazni učinki zastrupitve z nikotinom so bruhanje, glavobol, vrtoglavica, bledica, tresenje rok, izkašljevanje sluzastega izmečka in splošna oslabeledost organizma. V najslabšem primeru se ohromi center za dihanje in bitje srca v možganih, s tem pa nastopi smrt. Pri dolgoletnih kadilcih so posledice hujše: pride do izgube teka, motenj v prebavi, bolezenskih sprememb na žilah in srcu, povečanega izločanja kisline želodčnega soka, čirov na želodcu in dvanajsterniku, bolečih motenj ob menstruaciji pri kadilkah, posledične sterilnost⁴ ali spontanih splavov pri ženskah, pri moških pa se lahko pojavi impotenca, slabša se jim vid, težko ločijo barve, nekateri celo oboliijo za nikotinsko slepoto.

Katran – v eni cigareti je približno od 15 do 25 mg katrana. Del tega se sprti izloča s kašljanjem. Izloček iz sluzi, ki ga kadilci izkašljajo, se imenuje kadilski katar. Nastane pri suhi destilaciji premoga in lesa ter pri nekaterih drugih procesih, pri katerih poteka nepopolno gorenje. Če človek kadi desetih let in pokadi dvajset cigaret na dan, se na njegovo sluznico grla prilepi 2 kg katrana. Je glavni vzrok za obolevanje na pljučih, jeziku, grlu in ustnicah.

Ogljikov oksid nastane pri gozdnih požarih, v prometnih predorih, v zaprtih parkiriščih in pri kajenju, ko gori cigaretni papir. V cigaretnem dimu ga je približno 3 do 5 odstotkov. Njegova količina se spreminja s spremembo temperature. Je hud krvni strup, ki je brez barve, vonja in okusa, ter ne povzroča draženja. Kadilci ga ne izdihujejo, kajti ko pride v pljuča, se hitro veže na hemoglobin⁵ in tako onesposobi rdeče krvničke za prenos kisika od pljuč do tkiv. Ogljikov oksid je eden od vzrokov za okvare novorojenčkov pri starših, ki kadijo.

⁴ Neploden, ki ni sposoben ploditve, oploditve.

⁵ Snov, ki daje rdečim krvničkam barvo in prenaša kisik v tkiva.

Dušikovi oksidi nastajajo v avtomobilskih in letalskih motorjih, pri izgorevanju goriv, najdemo jih tudi v mestnem zraku. Dušikovi oksidi so rumeno rjave barve, so katalizatorji nastajanja ozona. Najbolj strupen dušikov oksid je NO_2 . Pri vdihavanju dražijo pljuča in poškodujejo nežno celično vrhnjico v pljučih.

Aromatske spojine najdemo pri izgorevanju tobaka, živil, odpadkov, naftnih derivatov in premoga. Najznačilnejša predstavnika aromatskih spojin sta benzen in benzopiren. Benzen je strupen in rakotvoren, netopen v vodi, gori z močnim sajastim plamenom in z zrakom tvori eksplozivno zmes. Povzroči vnetje kože in sluznice, draženje in poškodbe dihal, glavobol, vrtoglavico, nervozo, krče in v najhujšem primeru smrt. Bolezni, ki nastjajo pri vdihavanju, sta bronhitis in rak.

Aceton je brezbarvna, hlapna in vnetljiva tekočina. Najpogosteje se uporablja kot odstranjevalec laka.

Amoniak (NH_3) je plin, ki ima značilen oster vonj in je izredno dobro topljiv v vodi. V kemijski industriji je druga najpomembnejša osnovna surovina. Uporabljajo ga za proizvodnjo umetnih gnojil (približno 85% vsega), umetnih mas, zaščitnih sredstev, za razstreliva in WC čistila.

Arzen je kemijski element, ki se v cigareti nahaja v trdnem agregatnem stanju in nato sublimira⁶. Najdemo ga v strupu za podgane.

⁶ Iz trdnega agregatnega stanja preide direktno v plinasto agregatno stanje.

Svinec je mehka, težka in izredno strupena kovina. Sveže narezana je modrikasto bele barve, na zraku pa potemni na značilno temno sivo. Uporablja se v gradbeništvu, za akumulatorje, tudi bencinski hlapi so iz svinca.

Toluen je brezbarvna vnetljiva tekočina. Je pomembna sestavina premogovnega katrana⁷. Je eno najpomembnejših industrijskih topil.

Metanol je enostaven alkohol, strupen je za ljudi in živali. V telesu se razgradi v mravljično kislino. Nahaja se v raketnem gorivu.

1.1.3 BOLEZNI

Kadilci so veliko bolj nagnjeni k okužbam kot nekadilci. Zaradi kajenja v Evropi umre 15% ljudi. Dokazano je, da je za četrtno vseh ran na želodcu krivo kajenje. Tudi Gravesova bolezen, ki se kaže kot pretirano delovanje ščitnice, je v 80% povezana s kajenjem, kadilci imajo običajno hujšo obliko bolezni in huje prizadete oči. Gotovo je kajenje povezano s prezgodnjim nastankom sive mrežnice in ostalimi boleznimi, ki lahko prizadenejo oči. Kadilci imajo večjo možnost za obolenje zob in dlesni. Sladkorna bolezen je pogostejša pri kadilcih, sladkorni bolniki, ki kadijo, prej postanejo odvisni od uporabe insulina⁸ v injekcijah, pri njih se tudi pogosteje razvijejo ledvični zapleti sladkorne bolezni. Kajenje povzroča osteoporozo⁹, zaradi katere se kadilec po navadi zlomi kolk in je njegovo celjenje veliko počasnejše. Upočasnjeno je tudi celjenje ran. Četrtno primerov luskavice¹⁰ sproži kajenje. Povečano je tveganje za nekatere redkejše kožne bolezni. Kadilci pogosteje obolevajo zaradi depresije.

⁷ Gost, črn stranski proizvod pri destilaciji premoga, lesa.

⁸ Hormon trebušne slinavke.

⁹ Bolezen kosti, pri kateri pride do zmanjšanja mineralne gostote kosti, zaradi česar postanejo le te redkejše in bolj lomljive.

¹⁰ Kožna bolezen, pri kateri se pojavijo izpuščaji, pokriti s srebrnkastimi luskami.

Bolezni srca in ožilja (največji ubijalec v sodobnem svetu) so veliko pogostejše pri kadilcih kot nekadilcih. Možnost za srčni infarkt in srčno kap je dvakrat večja. Kar 20-krat večje je tveganje za srčni infarkt pri kadilkah, ki jemljejo kontracepcijske tablete. Tudi dejavnik tveganja za motnjo erekcije pri moškem so cigareti. Do tega pojava lahko pride v katerem koli starostnem obdobju.

Na žalost so otroci med najbolj ranljivimi skupinami glede na učinek vdihavanja cigaretnega dima. Svetovna zdravstvena organizacija meni, da je na svetu vsaj polovica otrok izpostavljena pasivnemu kajenju. Glavni krivec so gotovo starši, ker kadijo ob njih. Noseče ženske, ki kadijo, uničujejo zdravje svojemu nerojenemu otroku. Strupene snovi preko materinega krvnega obtoka dosežejo otroka. Že ob rojstvu imajo otroci nižjo težo in slabšo pljučno funkcijo. Pri nekaterih primerih pride tudi do nenadne smrti dojenčka. Poveča se možnost okužb in alergij, predvsem spodnjih dihal (pljučnica, bronhitis) v prvem letu otrokovega življenja. Mnogi obolijo za astmo, vnetjem srednjega ušesa, muči jih kašelj, piskanje, povečano izločanje sluzi.

Kajenje vpliva tudi na zunanjo podobo. Z leti dobijo kadilci značilen videz, ki jih že na prvi pogled loči od nekadilcev. Spremlja jih tudi neprijeten vonj, ki ga je zelo težko prikriti. Kadilci tega velikokrat sploh ne opazijo, sami imajo slabše izostren voh in okus. Kadilcem se hitreje stara koža, pospešeno se guba koža, pogosto ima kadilec pri 40 letih enako zgubano kožo kot nekadilec pri 60 letih, koža je tanjša in slabše prekrvljena, za kadilce je značilna rumeno - siva barva kože. Pri manjših poškodbah kože se ta veliko počasneje celi. Zobje se obarvajo rumeno. Po petih letih zmernega kajenja se lahko pojavi parodontitis¹¹. Mnogokrat pride do izgube zob. Pri strastnih kadilcih so obarvani tudi nohti in koža na rokah. Kadilci veliko pogosteje smrčijo kot nekadilci in imajo pogosteje motnje dihanja med spanjem.

¹¹ Vnetje dlesni, pri katerem pride do umika dlesni od zob.

Telesna zmogljivost pri mladih, predvsem moških je zmanjšana. Tudi pri treniranih športnikih je enako. Več čas, ko kadiš, bolj se zmanjšuje telesna zmogljivost.

Tudi primerjava med koriščenjem ambulantnih in bolnišničnih uslug kadilcev in nekadilcev nam pove, da imajo kadilci slabše zdravje kot nekadilci.

1.1.4 RAZŠIRJENOST

V obdobju 1995-2003 je značilno naraščanje iniciacij¹² z 59 % na 67 %. Tudi redno kajenje¹³ s 16 % na 27 %. Anketa je bila izvedena med 15- in 16- letnimi mladostniki. Posledično se je zmanjšal odstotek mladih, ki niso v življenju pokadili še nobene cigarete z 41 % na 33 %. V letu 2003-2007 pa je prišlo do pomembne spremembe. Iniciacije so se iz 67 % zmanjšale na 61 %, redno kajenje pa se je zmanjšalo kar za 5,1 %.

Presenetilo je dejstvo, da med fanti in dekleti ni prišlo do statistično značilnih razlik glede pogostosti kajenja v vsem življenju. Ugotavljajo, da je do zmanjšanja kajenja v obdobju 2003-2007 prišlo zaradi ukrepov, kot so omejevanje kajenja na javnih mestih, prepoved oglaševanja tobaka, prepoved sponzoriranja prireditev tobačne industrije, prepoved prodaje tobačnih izdelkov mlajšim od 18 let.

Raziskava HBBC ugotavlja, da je razširjenost kajenja med mladimi povezana s trendi preživljanja prostega časa. Če najstnik preživlja večino svojega prostega časa doma, je manj verjetno, da bo začel kaditi, kot njegov sovrstnik, ki večino časa preživi zunaj s prijatelji. Uporaba tobaka se v mladostništvu najbolj pogosto uporablja v skupini vrstnikov. Dejstvo pa

¹² Tisti, ki so v življenju pokadili eno cigareto.

¹³ Tisti, ki so v življenju kadili 40-krat ali bolj pogosto.

je, da danes v času napredne tehnologije najstniki preživljajo svoj prosti čas za računalniki in televizorji.

1.1.5 KAJ VPLIVA NA RAZŠIRJENOST KAJENJA MED MLADIMI

Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije je raziskal, kaj vpliva na to, da mladostniki začnejo kaditi. Raziskali so izjave, ki jih največkrat izrečejo mladostniki:

»Saj bom samo poizkusil/a ... res mi ne more škoditi.«¹⁴ To zagotovo ni res. Zasvojen lahko postaneš že po nekaj pokajenih cigaretah. Že nekaj dni po začetku občasnega kajenja se lahko pojavijo znaki, kot so močna želja po kajenju, tesnoba, nizek prag razdražljivosti.

»Večina mojih vrstnikov kadi, ne?«¹⁵ Tudi to ne drži. Po raziskavah Inštituta za varovanja zdravja Republike Slovenije v Sloveniji kadi manj kot petina 15-letnikov (enkrat ali večkrat na teden).

»Kadilci izgledajo tako "cool".«¹⁶ Večina naših sovrstnikov, ki so nekadilci, se s tem gotovo ne strinja. Obstajajo boljši načini, kako izgledati "cool".

»Ko bom opustil/-a kajenje, bo še pravi čas in se meni in mojemu zdravju ne bo še nič "poznalo" ...«¹⁷ To ni res. Kmalu po začetku kajenja se pojavijo določeni učinki, ki vplivajo

¹⁴ Koprivnikar, H., Miti o kajenju, 2007.

¹⁵ Koprivnikar, H., Miti o kajenju, 2007.

¹⁶ Koprivnikar, H., Miti o kajenju, 2007.

¹⁷ Koprivnikar, H., Miti o kajenju, 2007.

na zdravje, izgled in privlačnost mladostnika. Nekatere spremembe so trajne. Z opustitvijo pride do izboljšanja zdravja.

»Umrli/-a bom tako ali tako, če kadim ali ne ...«¹⁸ Zaradi prometnih nesreč, umorov, samomorov, alkohola, prepovedanih drog skupaj letno ne umre toliko ljudi kakor zaradi kajenja. Vsak kadilec povprečno izgubi 14 let življenja. Tudi kakovost življenja je pri kadilcih zaradi mnogih bolezni veliko slabša.

»Saj ni potrebno, da me skrbi- kajenje škoduje šele po več desetletij kajenja.«¹⁹ Gotovo se ogromno bolezni razvije šele po mnogih letih kajenja, vendar ne vse. Med njih spadajo prezgodnje gubanje kože, rumeno-siva obarvanost kože, obarvanost zob, bolezni dlesni, povečani občutki stresa, zmanjšana telesna zmogljivost, kašelj, povečano izločanje sluzi, pogostejše okužbe dihal, zadah, smrad obleke in las, razdraženo grlo in oči.

»Kajenje bom opustil/-a takoj, ko se bom za to odločil/-a. To res ne more biti težko, saj nisem zasvojen/-a.«²⁰ To ne drži. Zasvojenost z nikotinom se začne, ko se posameznik tega niti ne zaveda. Je podobna zasvojenosti s heroinom in kokainom in je za prenehanje treba vložiti ogromno truda.

»Cigareta me pomirja, zmanjša občutke stresa.«²¹ To ni res. Zaradi pomanjkanja nikotina kadilci občutijo še večji stres kot ga nekadilci običajno. Ko pokadijo cigareto, se ta zopet sprosti v njihovo telo. Z vsako novo cigareto se želja po nikotinu povečuje.

¹⁸ Koprivnikar, H., Miti o kajenju, 2007.

¹⁹ Koprivnikar, H., Miti o kajenju, 2007.

²⁰ Koprivnikar, H., Miti o kajenju, 2007.

²¹ Koprivnikar, H., Miti o kajenju, 2007.

»Cigarete ne predstavljajo velikega stroška.«²² To je odvisno od vsakega posameznika, koliko cigaret pokadi v enem dnevu, vendar je povprečna poraba Slovenca na leto 665 €.

»Če bom nehal/-a kaditi, se bom zredil/-a.«²³ To se da prav zagotovo preprečiti. Če nekdanji kadilec vsak dan telovadi in ne želi cigarete zamenjati s hrano, potem se bo njegova teža povečala le za manj kot 5 kg.

»Ena cigareta na dan ne škodi.«²⁴ Že ena cigareta na dan lahko privede do odvisnosti. Razvije se toleranca²⁵. Pri mladih lahko tudi ena sama cigareta privede do kašlja, povečanega izločanja sluzi, sopenja, oteženega dihanja in povečanja tveganja za razvoj srčno-žilnih bolezni.

Mladi, ki so jih vprašali, zakaj so si prižgali prvo cigareto, so odgovorili, da iz radovednosti ali pa zaradi družbe. Lahko gre tudi za iskanje večje stopnje vznemirljivosti. "Kariera" strastnih kadilcev naj bi se začela v mladostniškem obdobju. Mnogi so izpostavljeni cigaretnemu dimu že preko materinega kajenja.

Mladostnik, ki začne kaditi, ima občutek, da bo v družbi več vreden. Želi priti do določenih dobičkov v zvezi s socialnimi odnosi. Mnogi mislijo, da bodo tako videti bolj sproščeni, ko bodo v zadregi in ne bodo vedeli, kam z rokami; da bodo videti bolj odrasli, bolj zapeljivi.

²² Koprivnikar, H., Miti o kajenju, 2007.

²³ Koprivnikar, H., Miti o kajenju, 2007.

²⁴ Koprivnikar, H., Miti o kajenju, 2007.

²⁵ Za isti učinek kadilec potrebuje vedno več nikotina.

Veliko je prepričanja, da si bodo s kajenjem kupili vstopnico k bolj zanimivi skupini sošolcev.

Tukaj pa je tudi tobačna industrija, ki želi privabiti kupce z reklamnimi oglasi, ki propagirajo kajenje kot užitek, mladost, odločen videz, svobodo. Predvsem ciljajo na mlade, saj jim to zagotavlja dolgoročne stranke.

1.1.6 UKREPI ZA ZMANJŠANJE KAJENJA MED MLADIMI

Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije je s pomočjo raziskave ugotovil, na katerih področjih bodo morali v Sloveniji več narediti za zmanjšanje kajenja med mladimi. Dosledno bo potrebno izvajati zakonodajo o prepovedi prodaje cigaret otrokom in mladostnikom. Nadzorovati bo potrebno javna mesta, ali se upošteva zakonodaja o prepovedi kajenja. V šolah morajo, na mladim primeren način, posredovati informacijo o škodljivosti kajenja v obdobju mladostništva. S pomočjo mladih je potrebno vplivati tudi na njihove starše (kadilce) in še zlasti na vrstnike (kadilce). Mladim, ki kadijo, pa bo potrebno ponuditi njim prilagojene programe za prenehanje, odvajanje od kajenja.

Za zasvojenost s cigaretami so pomembni predvsem dejavniki, kot so dostopnost tobačnih izdelkov, nizka cena tobačnih izdelkov, visoka družbena sprejemljivost le-teh, vpliv vrstnikov, kajenje staršev.

Opustitev kajenja prinaša ogromno koristi. Že 20 minut po tem, ko kadilec pokadi svojo zadnjo cigareto, se umiri njegov srčni utrip in zniža krvni tlak. Nekaj ur kasneje se začne zniževati količina ogljikovega monoksida v krvi. Po enem dnevu se zmanjša verjetnost za srčni napad in po nekaj tednih se izboljšata prekrvavitev in pljučna funkcija. Nekaj mesecev po opustitvi kajenja se zmanjša utrujenost, umirita se kašelj in težka sapa. Zmanjša se tudi tveganje za nastanek možganske kapi, za razvoj pljučnega raka in srčno-žilnih obolenj. Če je

zaradi kajenja napredovala kakšna kronična bolezen, se je s prenehanjem ne da odpraviti, se jo pa ustavi.

V Sloveniji se je število kadilcev znatno zmanjšalo. Filmska industrija je dobila predpise, da si lahko filme, kjer se kadi, mlajši od 17 let ogledajo le v spremstvu staršev. Tudi industrija se je zavezala, da kajenja ne bo tržila mladim preko njim namenjenih medijev. Tudi mladi sami si lahko veliko pomagajo med seboj. Nikoli ne smejo biti le pasivna ciljna skupina, ampak tudi soustvarjalci politike, ki jim je namenjena.

Od 5. avgusta 2007 je v Sloveniji prepovedano kaditi v vseh zaprtih delovnih in javnih prostorih. Dvignila se je tudi starostna meja za nakup in prodajo tobačnih izdelkov na 18 let. Na vsaki škatlici mora biti napisana številka za pomoč pri opuščanju kajenja. Skoraj 80% prebivalcev Slovenije, ki so starejši od 15 let, se strinja s tem zakonom. Nadzor nad izvajanjem zakona opravljajo Zdravstveni inšpektor RS, Inšpektorat RS za delo in Tržni inšpektorat RS.

V Sloveniji potekajo tudi programi za opuščanje kajenja. Ko se kadilec odloči, da bo prenehal kaditi, je pomembno, da ima na voljo več oblik pomoči, med katerimi lahko izbere tisto, ki mu je najbolj blizu.

Svetovalni telefon Pomoč pri opuščanju kajenja obstaja v Evropi, Severni Ameriki in Avstraliji že mnogo let. Finančna sredstva za izvajanje svetovanja zagotavlja Ministrstvo za zdravje. V štirih mesecih zabeležijo približno 250 klicev. Polovica le- teh je bila najstnikov. Pogovor s svetovalcem traja v povprečju 11,4 minute.

Mnogi, ki so zasvojeni z nikotinom, si pomagajo z nikotinskim žvečilnim gumijem. Farmacevti so jih izdelali na pobudo zdravnika, ki se je zavzel za mornarje, ki med plovbo na podmornicah niso mogli kaditi.

Med mladimi v Sloveniji poteka veliko akcij za zmanjšanje kajenja. Zadnje čase sta najodmevnejši zdravstveno-vzgojni dejavnosti "HELP - Za življenje brez tobaka" in "Proste roke - Čista pljuča".

Program "HELP - Za življenje brez tobaka" je namenjen mladim od 15. do 30. leta starosti. Cilj programa je promocija življenja brez tobaka, osveščanje o nevarnostih pasivnega kajenja in pomoč pri prenehanju kajenja. Tovrstni programi so v tujini običajni, pri nas pa se do nedavnega niso izvajali. Leta 2005 so na Inštitutu za varovanje zdravja Republike Slovenije zasnovali program opuščanja kajenja za mladostnike.

Program "Proste roke – čista pljuča" je namenjen mladostnikom med 15. in 19. letom, ki kadijo bodisi redno ali občasno in si želijo kajenje opustiti. Izvaja se lahko v šoli ali v mladinskih delavnicah. Najstniki se srečajo enkrat tedensko, šest tednov zapored. Razdeljeni so v skupine po 12 mladostnikov. Konec leta 2005 so program preizkusili na Srednji zdravstveni šoli v Ljubljani. Prišlo je do zmanjšanja kajenja za 50 %.

Zakoni, ki omejujejo tobačno industrijo

1. člen

Ta zakon določa ukrepe za omejevanje uporabe tobačnih izdelkov in ukrepe za preprečevanje njihovih škodljivih vplivov na zdravje.

6. člen

Katran je suh, nerazredčen, brez-nikotinski kondenzat dima, ki nastaja pri kajenju. Od 1. 1. 1997 je prepovedana izdelava in prodaja cigaret, ki vsebujejo več kot 15 mg katrana na cigareto. Od 1. 7. 1998 je prepovedana izdelava in prodaja cigaret, ki vsebujejo več kot 12 mg katrana na cigareto. Minister za zdravstvo podrobneje določi pogoje, ki jih morajo glede zdravstvene ustreznosti izpolnjevati tobačni izdelki.

8. člen

Prepovedana je izdelava in prodaja cigaret, ki na škatlici oziroma drugi embalaži nimajo na vidnem mestu natisnjene podatka o tem, koliko miligramov katrana in nikotina vsebuje posamezna cigareta. Podatek iz prejšnjega odstavka tega člena mora biti natisnjen v barvi, ki se razlikuje od podlage; v črkah, ki so velike najmanj 2 mm, tisk pa mora biti širok najmanj 0,3 mm. Opozorila iz 9. člena morajo biti natisnjena v barvi, ki se razlikuje od podlage; v črkah, ki so velike najmanj 5 mm, tisk pa mora biti širok najmanj 0,4 mm.

9. člen

Prepovedana je izdelava in prodaja tobačnih izdelkov, ki na embalaži nimajo v slovenskem jeziku natisnjene opozorila z naslednjo vsebino: "Minister za zdravje opozarja: Kajenje je zdravju škodljivo". Prepovedana je izdelava in prodaja tobačnih izdelkov, ki na embalaži poleg opozorila iz prejšnjega odstavka nimajo v slovenskem jeziku natisnjene še enega od naslednjih opozoril:

Minister za zdravje opozarja:

- kajenje skrajšuje življenje,
- kajenje ubija,
- kajenje povzroča raka na pljučih,
- kajenje je najpogostejši vzrok srčnih smrti,
- kajenje povzroča bolezni srca.

14. člen

Prepovedana je prodaja tobačnih izdelkov osebam, mlajšim od 18 let.

1.2 OPREDELITEV PODROČJA RAZISKAVE

Smo učenci devetega razreda osnovne šole. Že lansko leto smo se na šoli veliko pogovarjali o kajenju in škodljivosti kajenja. Zelo nas je pritegnila misel, da so leto starejši na naši šoli večinoma kadili, naša generacija pa ne. Zanimalo nas je, kako je na drugih šolah, zato smo za primerjavo v raziskovalno nalogo zajeli 9. razrede II. osnovne šole Celje in dijake 1. in 3. letnikov Srednje šole za elektrotehniko in kemijo, smer električar ter kemijski tehnik ter Srednjo šola za storitvene dejavnosti in logistiko, smer frizer.

Naše zanimanje je pritegnilo tudi vprašanje, od kod mladostnikom cigarete, saj 14. člen zakona, ki omejuje tobačno industrijo, pravi, da je prepovedana prodaja tobačnih izdelkov mlajšim od 18 let. Zaradi našega vse večjega zanimanja za kajenje mladostnikov smo raziskovalno nalogo še razširili.

1.3 HIPOTEZE

Pri raziskovanju smo si postavili naslednje hipoteze:

- Večina anketiranih učencev in dijakov, ki kadijo, ima slabši učni uspeh.
- Večina dijakov je cigareto poskusila že v osnovni šoli.
- Večina mladostnikov, ki kadi, ima tudi starše kadilce.
- Večine mladostnikov ne zanimajo negativne posledice kajenja.
- Mladostniki, ki kadijo, menijo, da niso odvisni od cigaret.
- Nekadilce moti, če kdo ob njih kadi.
- Starši mladih kadilcev ne vedo, da njihovi otroci kadijo.
- Med kadilci je več fantov kot deklet.
- Mladostnikom so cigarete lahko dostopne.
- Dekleta želijo s kajenjem dokazati, da so enakopravna fantom.

1.4 RAZISKOVALNE METODE

1.4.1 DELO Z LITERATURO

Obiskali smo Osrednjo knjižnico Celje, natančneje Oddelek za študij. Tam smo povprašali po knjigah o škodljivosti kajenja in kajenju med mladimi. Knjig na to temo ni bilo veliko. Na vpogled smo dobili tudi raziskovalne naloge, povezane s kajenjem.

1.4.2 DELO Z INTERNETOM

V brskalnik smo vpisali iztočnice povezane s kajenjem in dobili veliko uporabnih spletnih strani.

1.4.3 OBISK ZAVODA ZA ZDRAVSTVENO VARSTVO V CELJU

Obiskali smo Zavod za zdravstveno varstvo v Celju, kjer so nam posredovali dodatno literaturo. Informirali so nas o preventivnih programih za kajenje mladostnikov in nam razložili, na koga se lahko obrnejo mladostniki, ki želijo prenehati s kajenjem. Posredovali so nam številne brošure in plakate.

1.4.4 ANKETIRANJE

Anketirali smo učence 9. razredov OŠ ana Roša ter II. osnovne šole Celje in dijake 1. ter 3. letnikov Šolskega Centra Celje, natančneje dijake triletnega programa elektrotehnik ter dijake štiriletnega programa kemijski tehnik.

1.4.5 OBDELAVA PODATKOV

Izpolnjenje anketne vprašalnice smo pregledali ter jih analizirali. Podatke smo uredili in jih predstavili v računalniškem programu Microsoft Excel.

1.4.6 PRIPRAVA PLAKATA

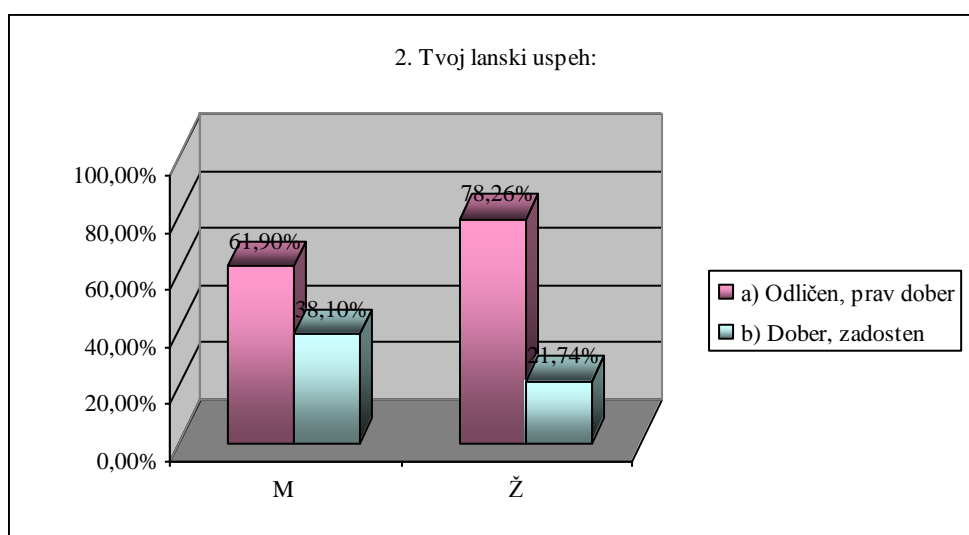
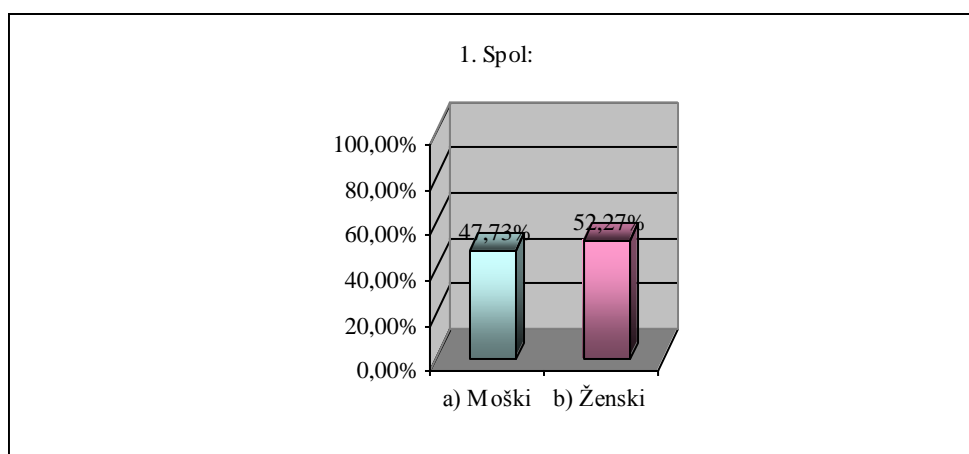
Rezultate raziskave smo želeli predstaviti učencem in jih podrobneje informirati o tem, kako je kajenje škodljivo. Izdelali smo plakat in ga razstavili na glavni oglasni deski na naši šoli.

2 ANALIZA ANKETNIH VPRAŠALNIKOV

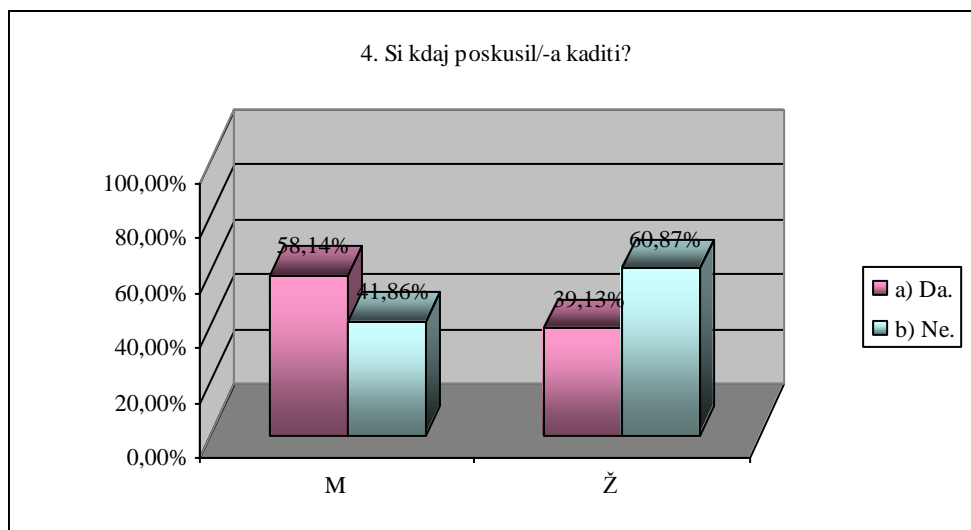
Anketne vprašalnike so reševali učenci 9. razredov OŠ Frana Roša ter II. osnovne šole Celje in dijaki 1. ter 3. letnikov Srednje šole za elektrotehniko in kemijo, smer električar ter kemijski tehnik ter dijaki Srednje šole za storitvene dejavnosti in logistiko, smer frizer.

2.1 ANALIZA ANKETNIH VPRAŠALNIKOV – 9. razredov

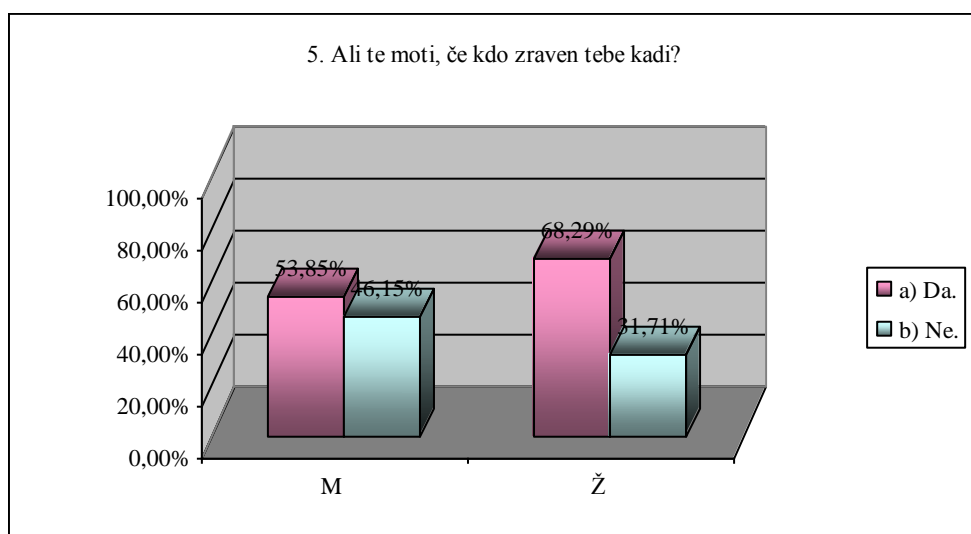
Na anketne vprašalnike je odgovarjalo 42 devetošolcev in 46 devetošolk.

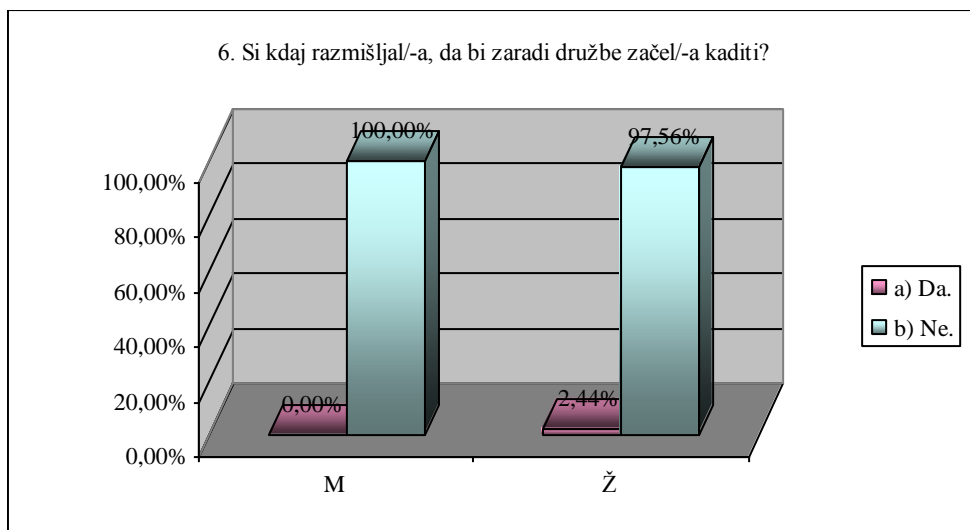
Med anketiranimi fanti jih je 61,90 % imelo lansko leto odličen ali prav dober uspeh, dober ali zadosten uspeh pa je imelo 38,10 % vseh anketiranih fantov. Med anketiranimi dekleti pa je bilo 78,26 % odličnih oz. prav dobrih in 21,74 % dobrih ter zadostnih učenk.

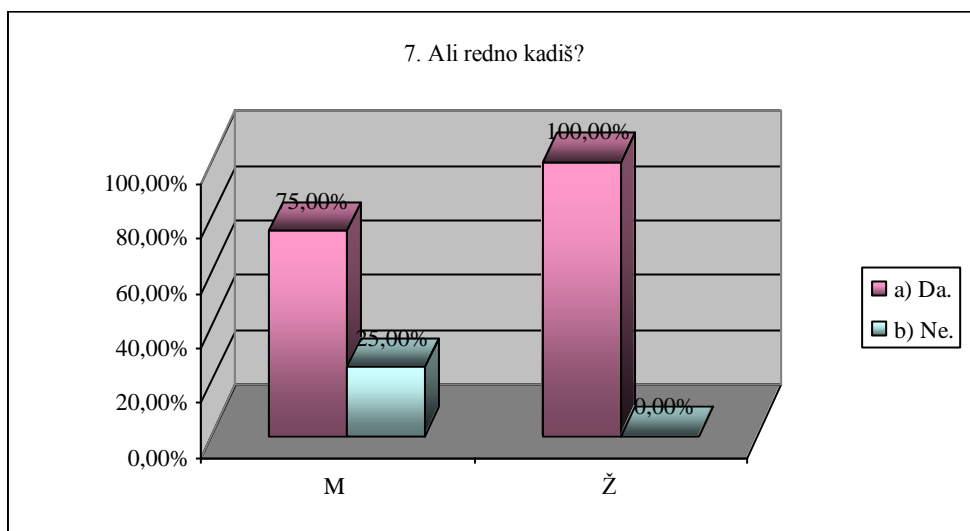
Na vprašanje, ali so kdaj poskusili kaditi, je z odgovorom da odgovorilo 58,14 % učencev, z odgovorom ne pa 41,86 %. Od anketiranih učenk je z odgovorom da odgovorilo 39,13 %, z odgovorom ne pa 60,87 %.

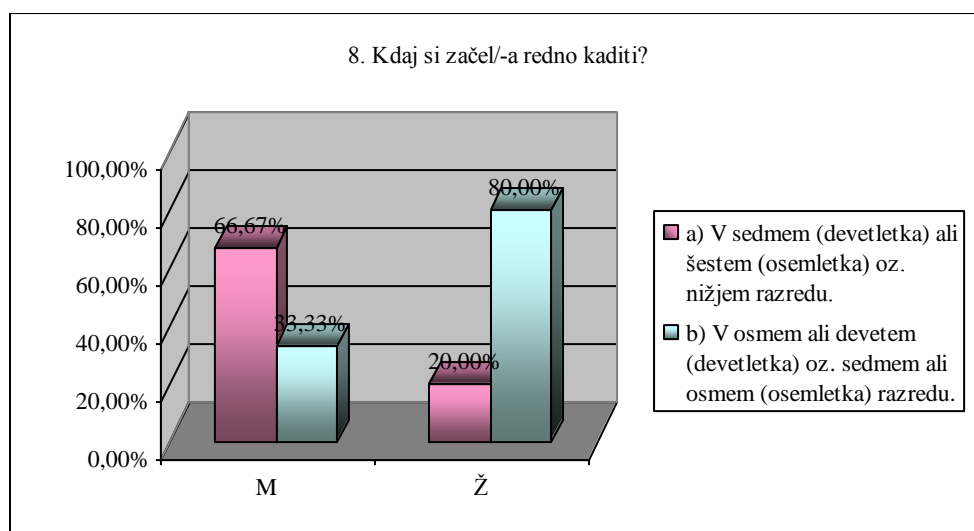
Analiza anketnega vprašanja je pokazala, da 53,85 % anketiranih nekadilcev moti, če kdo ob njih kadi, anketiranih nekadilcev pa kar 68,29 %.

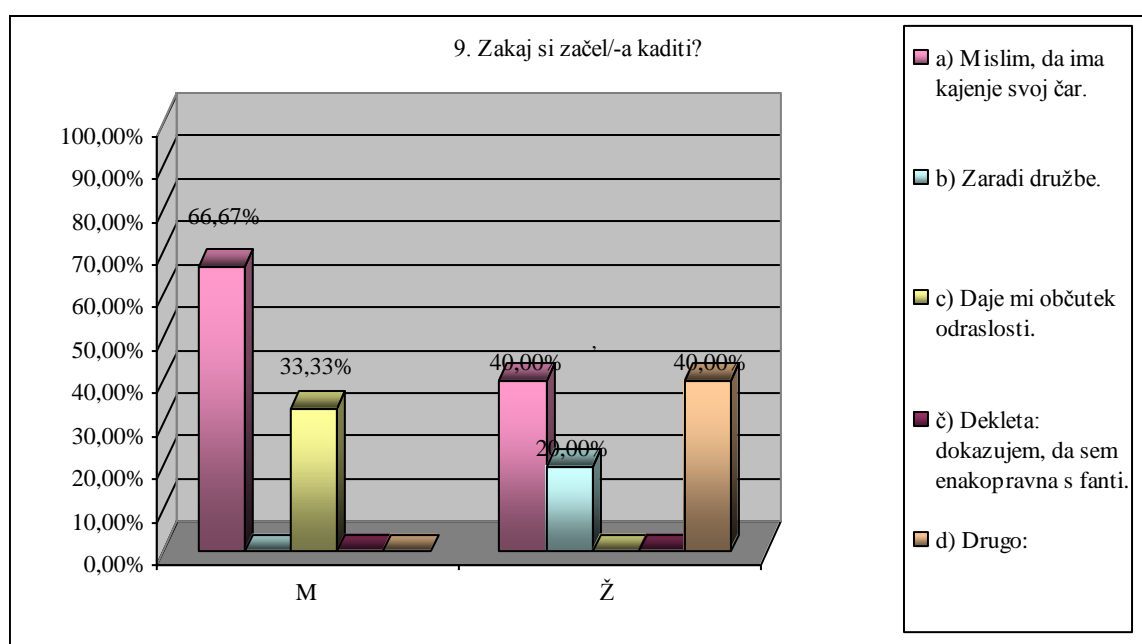
Vsi fantje so na vprašanje, ali bi zaradi družbe začeli kaditi, odgovorili negativno, izmed deklet pa jih je samo 2,44 % pritrdilo temu vprašanju.

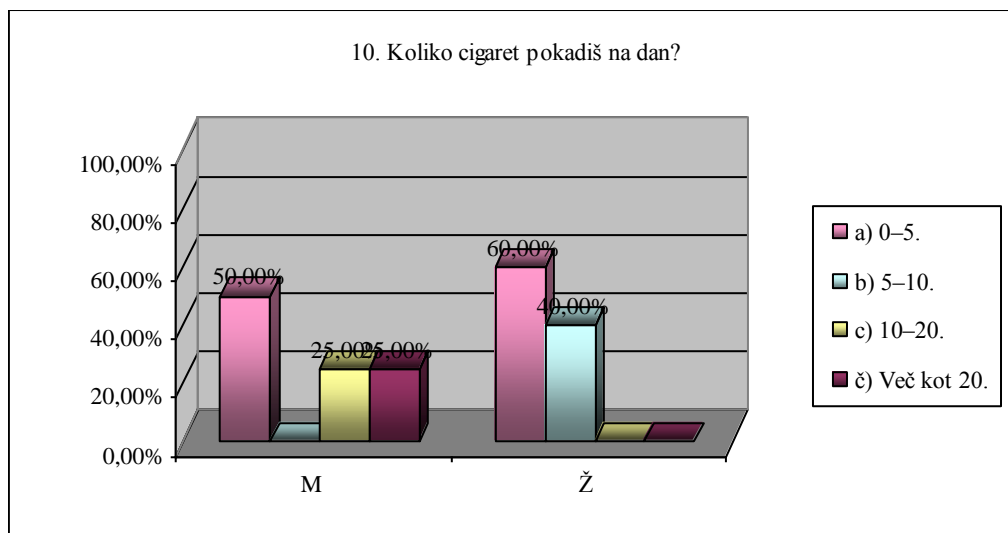
75 % vseh moških kadilcev kadi redno, medtem ko redno kadijo vsa anketirana dekleta.

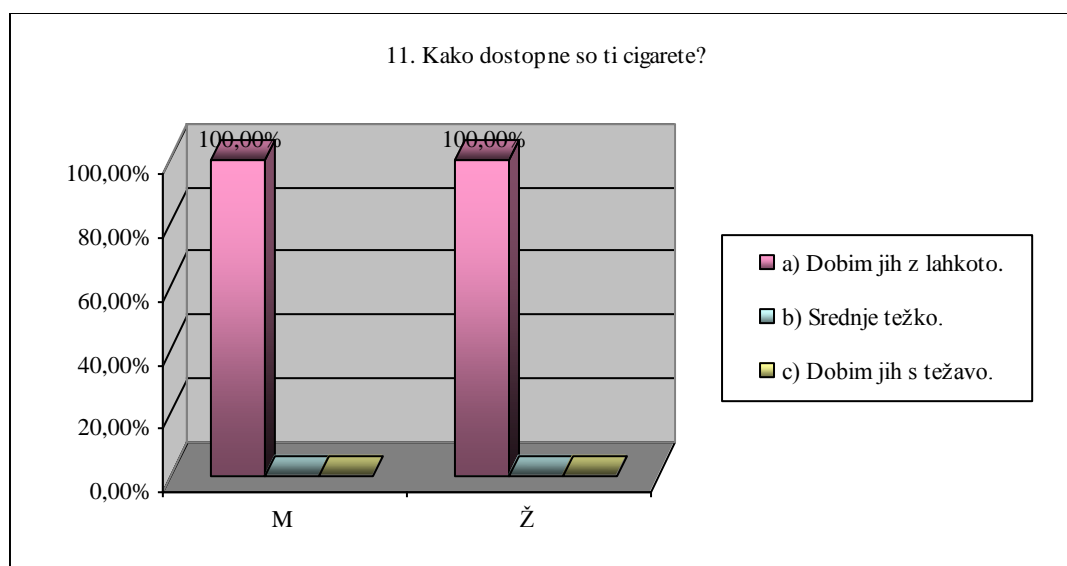
Analiza vprašanja, kdaj si začel kaditi, nam je pokazala, da 66,67 % moških kadi že od sedmega razreda (devetletke) ali šestega (osemletke) oziroma od nižjega razreda, 33,33 % pa jih je začelo kaditi v osmem ali devetem (devetletka) oz. v sedmem ali osmem (osemletka) razredu.

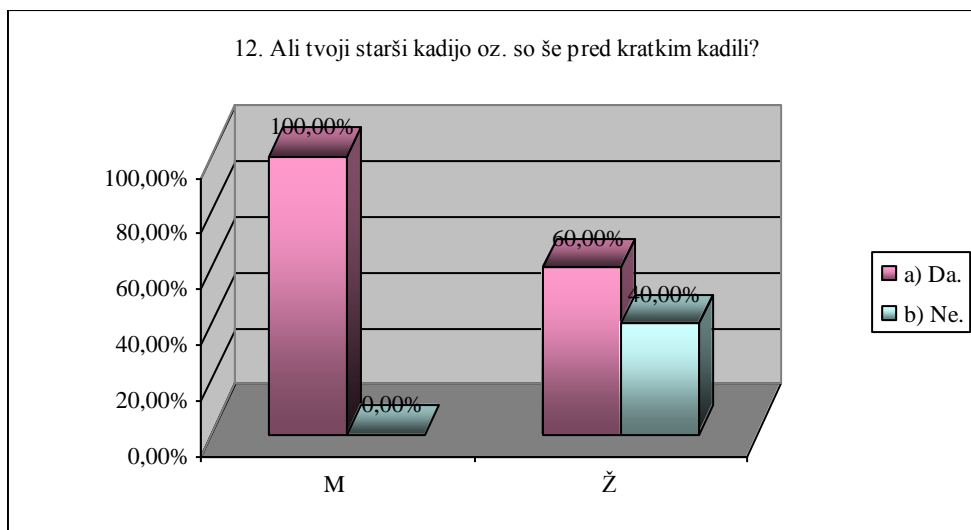
Kar 66,67 % anketiranih učencev kadi, ker menijo, da ima kajenje svoj čar. 33,33 % dečkov kadi, ker jim to daje občutek odraslosti. 40 % deklet je mnenja, da ima kajenje svoj čar, 20 % jih kadi zaradi družbe, 40 % pa zaradi drugih vzrokov: kar tako, kajenje jim je všeč.

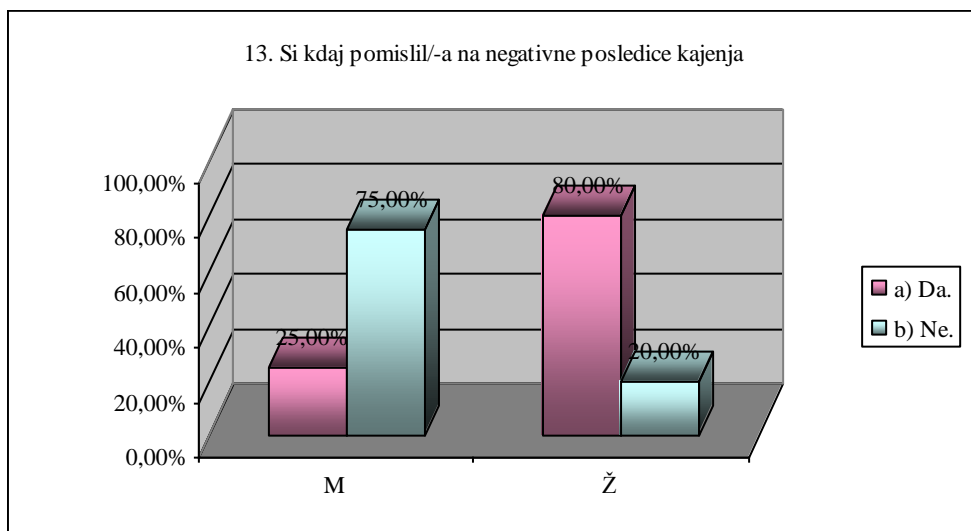
50 % anketiranih dečkov pokadi na dan do 5 cigaret, 25 % od 5 do 10 cigaret, 25 % pa več kot 20 cigaret. 60 % deklet na dan pokadi od 0 do 5 cigaret, 40 % pa od 5 do 10 cigaret.

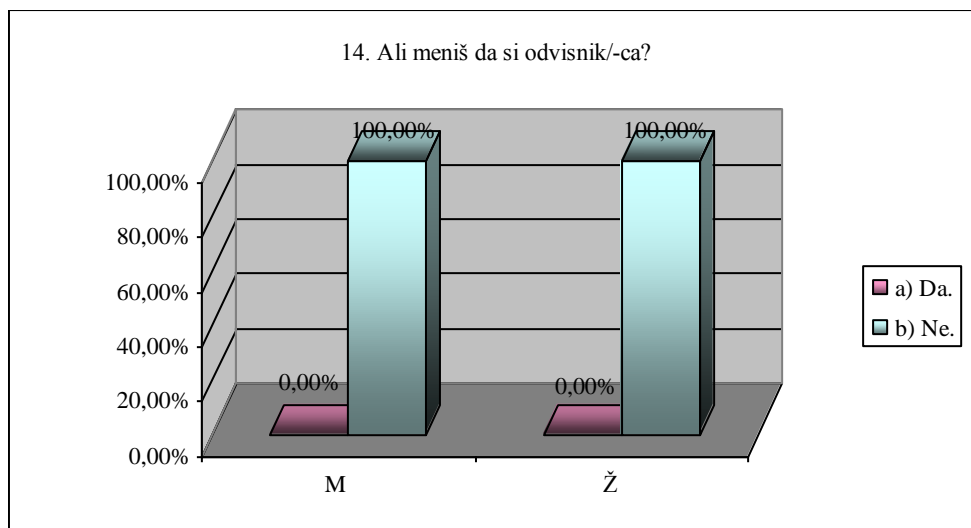
Vsem anketirancem so cigarete lahko dostopne.

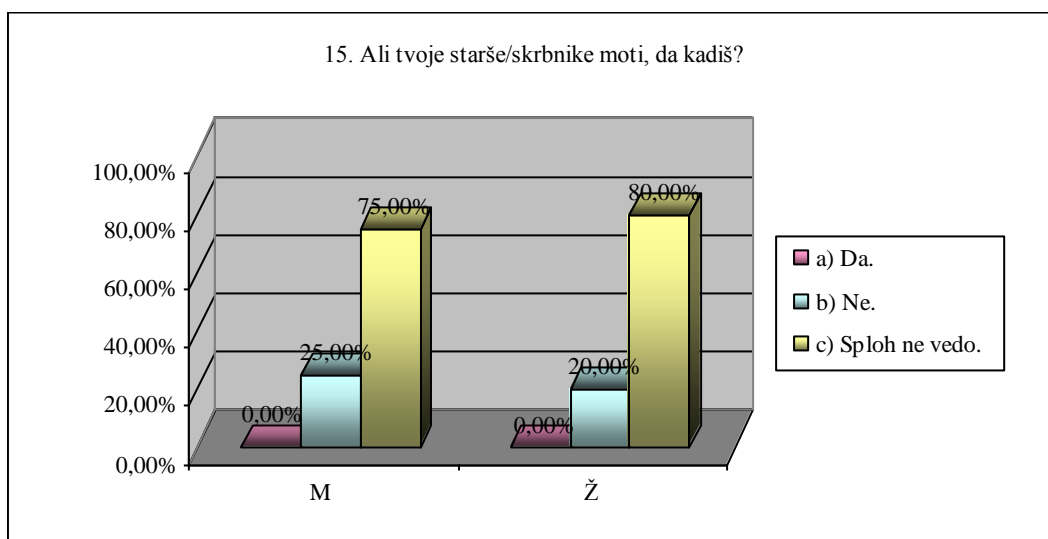
Starši anketiranih kadilcev kadijo prav vsi, starši anketiranih kadilk pa v 60 %.

75 % anketiranih kadilcev je obkrožilo, da še ni pomislilo na negativne posledice kajenja, medtem ko je kar 80 % deklet že pomislilo na negativne posledice kajenja.

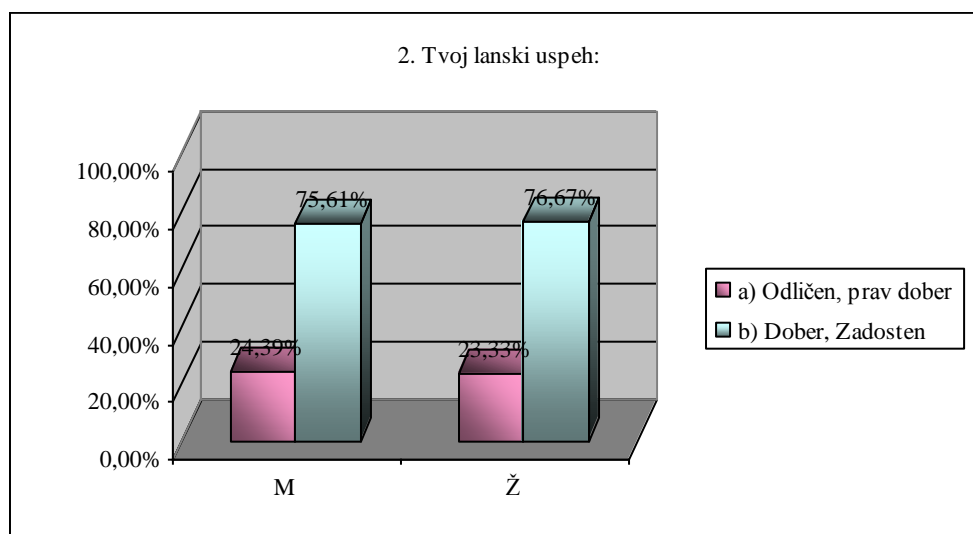
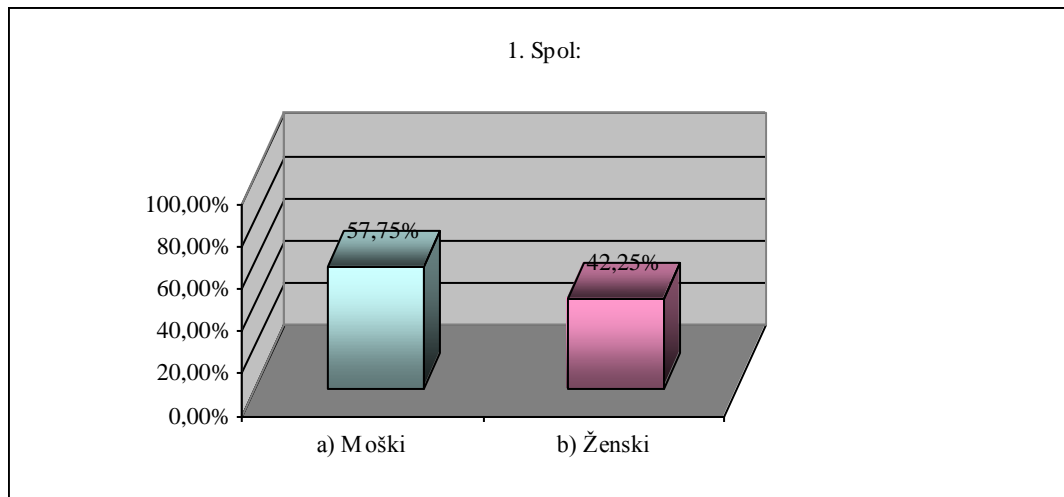
Vsi anketirani učenci menijo, da niso odvisni od cigaret.

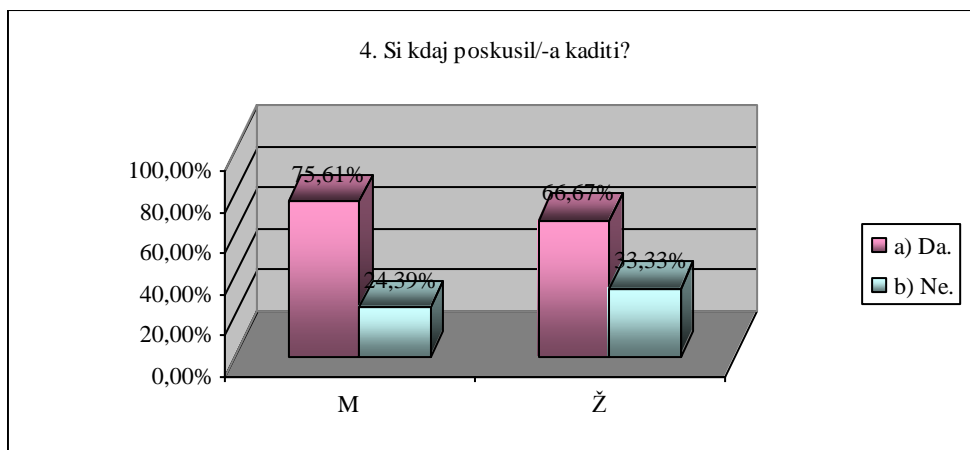
75 % staršev/skrbnikov anketiranih ne vedo, da njihovi sinovi kadijo, 25 % pa jih to ne moti. Z kajenjem deklet pa ni seznanjenih 80 % staršev/skrbnikov, 20 % staršev početje svojih otrok ne moti.

2.2 ANALIZA ANKETNIH VPRAŠALNIKOV – 1. letnik

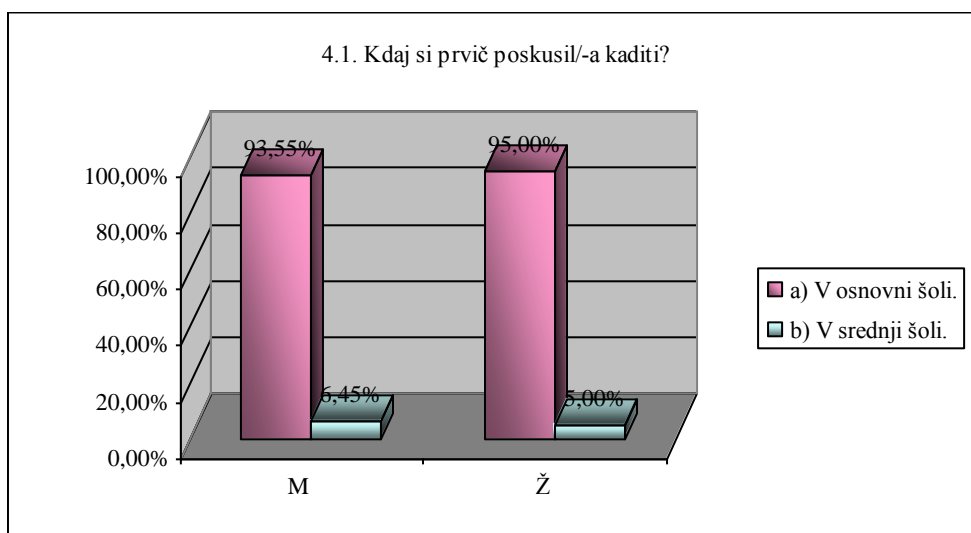
Na anketne vprašalnike je odgovarjalo 37 dijakov in 30 dijakinj.

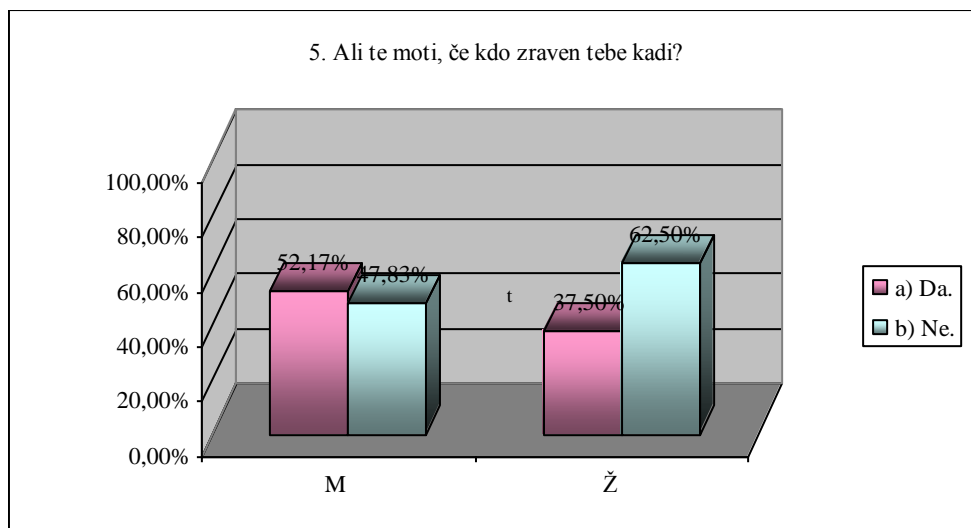
V anketi, ki smo jo izvedli med 1. letniki srednje šole, je bilo 24,39 % moških lansko leto odličnih ali prav dobrih, ostali so bili dobri oz. zadostni. Med ženskami pa je bilo 23,33 % odličnih oz. prav dobrih in 76,67 % dobrih ali zadostnih.

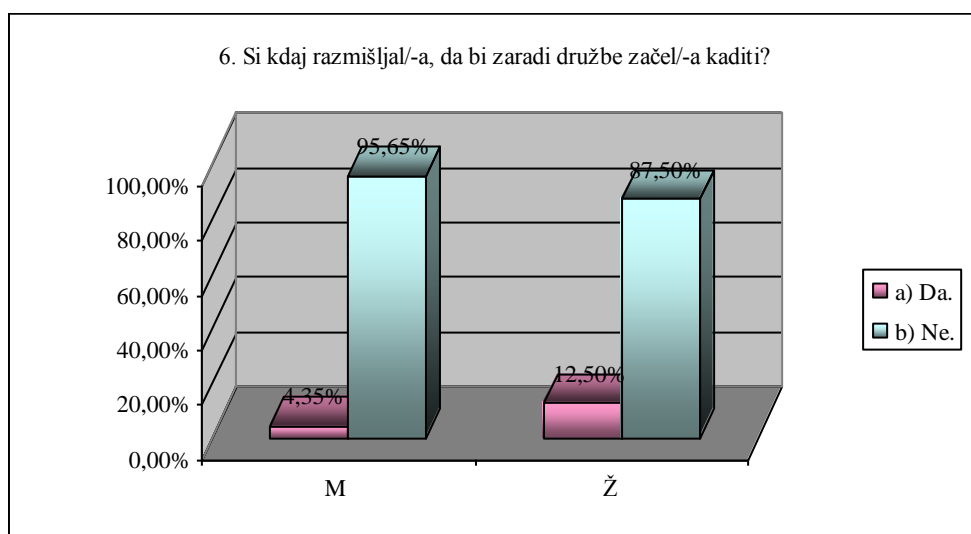
Analiza anketnega vprašalnika nam je pokazala, da je od anketiranih moških že poskusilo kaditi 75,61 % anketiranih, od žensk pa 66,67 %.

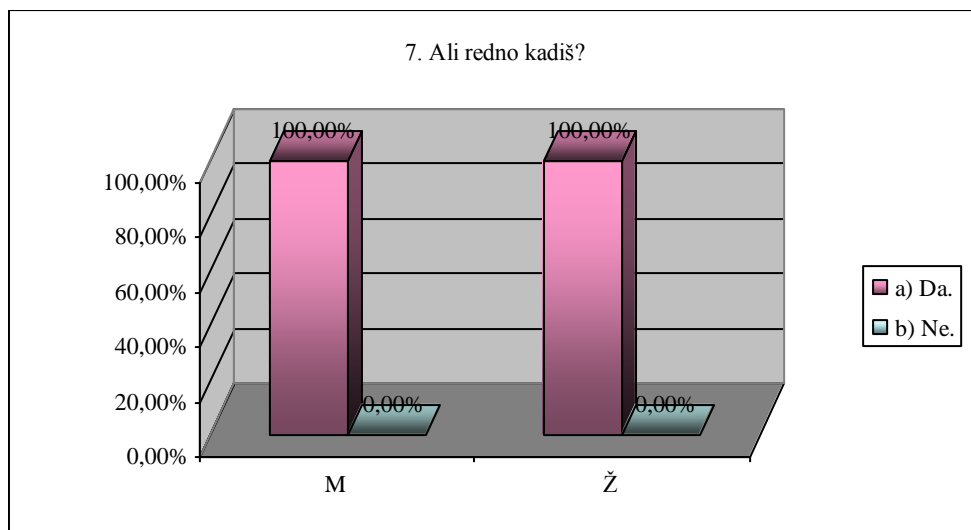
Med 1. letniki srednje šole je 93,55 % dijakov moškega spola poskusilo cigareto že v osnovni šoli, od anketiranih žensk pa kar 95 %.

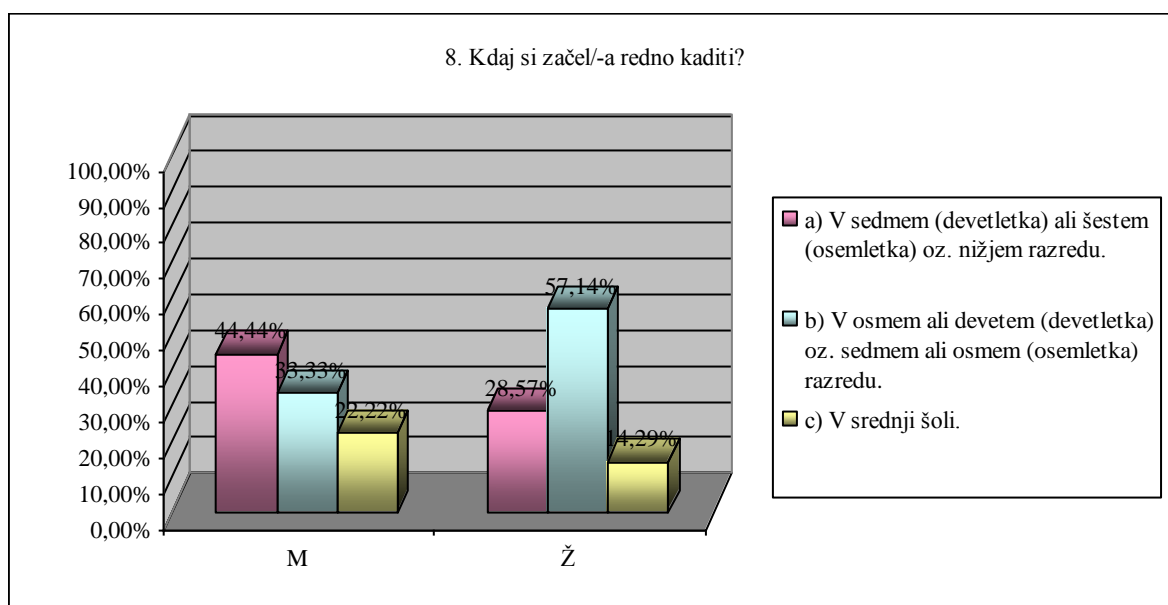
Na vprašanje, ali jih moti, če kdo ob njih kadi, je 52,17 % moških odgovorilo z da, žensk pa le 37,50 %.

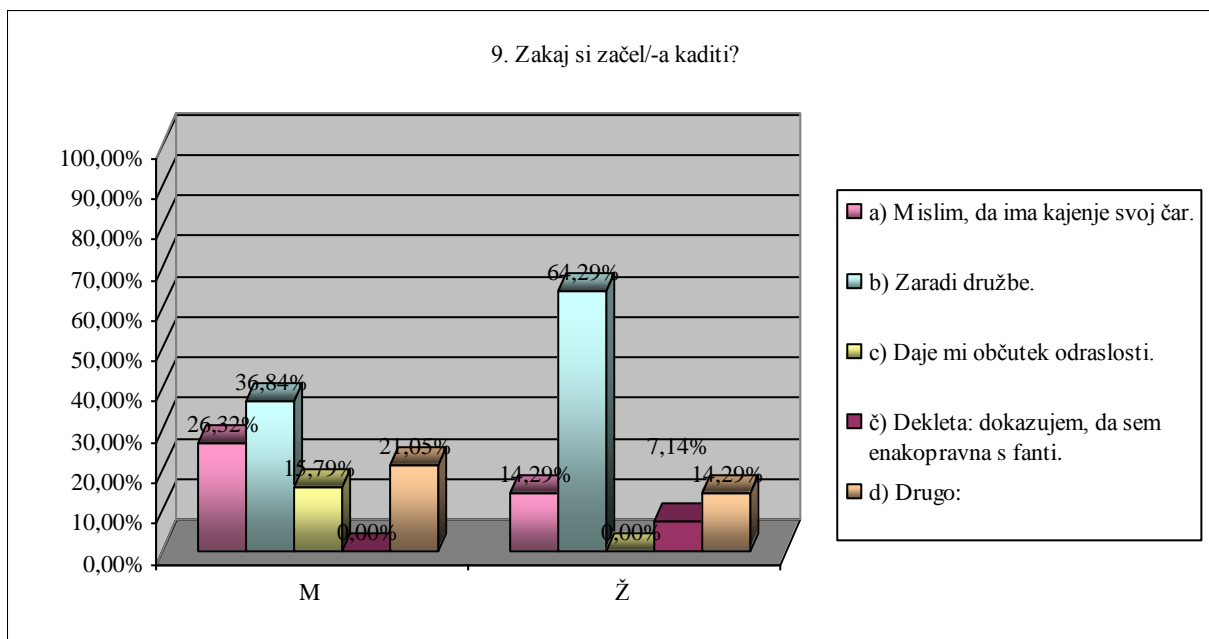
95,65 % moških ni nikoli pomislilo, da bi začeli kaditi zaradi družbe, pri ženskah pa na to ni pomislilo kar 87,50 % anketiranih.

Vsi anketirani dijaki redno kadijo.

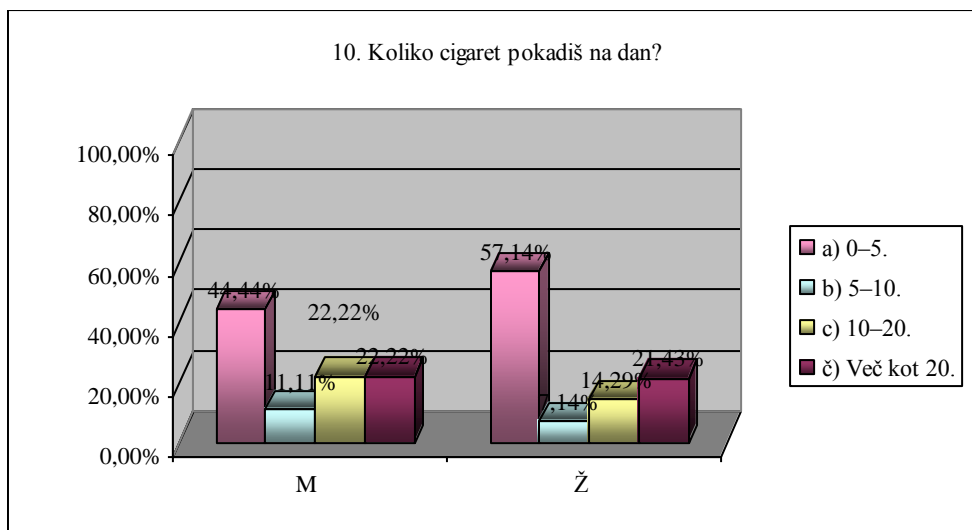
44,44 % anketirancev je začelo redno kaditi v sedmem (devetletka) ali šestem (osemletka) oz. nižjem razredu, le 22,22 % v srednji šoli, v osmem ali devetem (devetletka) oz. sedmem ali osmem (osemletka) razredu pa jih je začelo kaditi le 33,33 %. Od anketiranih deklet jih je kar 57,14 % začelo redno kaditi že v osmem ali devetem razredu (devetletke) oz. sedmem ali osmem razredu (osemletke), le 14,29 % pa jih je začelo redno kaditi šele v srednji šoli.

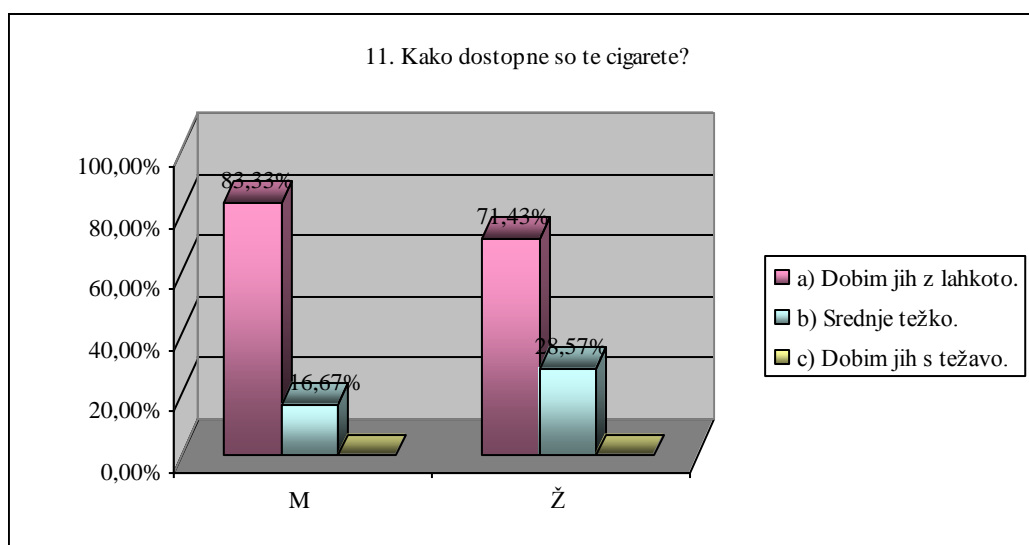
Na vprašanje, zakaj so začeli kaditi, je 26,32 % moških odgovorilo, da zato, ker ima kajenje svoj čar, 36,84 % zaradi družbe, 15,79 %, ker jim daje občutek odraslosti, preostanek pa zaradi drugih razlogov: ker jim prija, je zanimivo, zaradi nervoze.

Od anketiranih deklet jih je kar 64,29 % obkrožilo, da kadijo zaradi družbe, 14,29 % jih kadi, ker mislijo, da ima kajenje svoj čar, 14,29 % zaradi drugih razlogov, kot so: ker mi prija; poskusila sem eno cigareto, ki mi je bila všeč in sem s kajenjem nadaljevala.

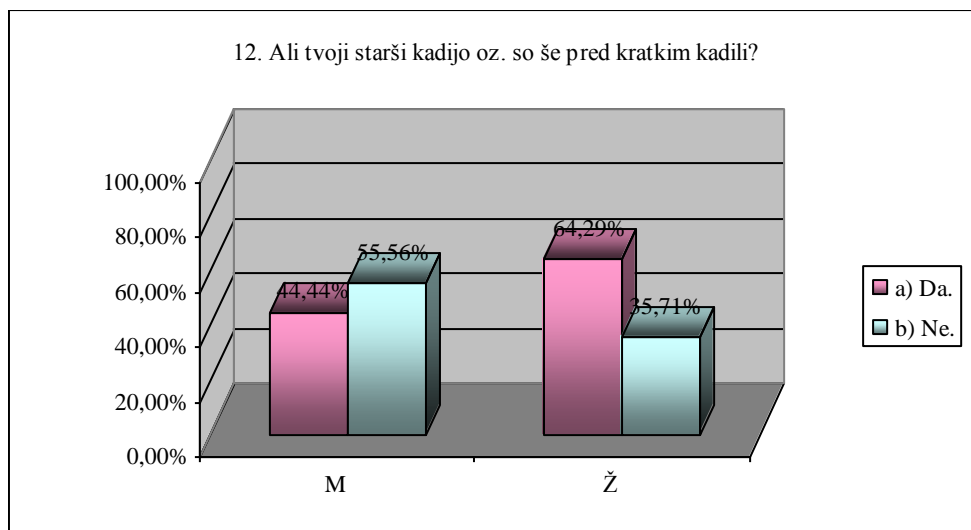
Le 7,14 % anketiranih dijakinj pa je odgovorilo, da s kajenjem dokazujejo, da so enakopravne fantom.

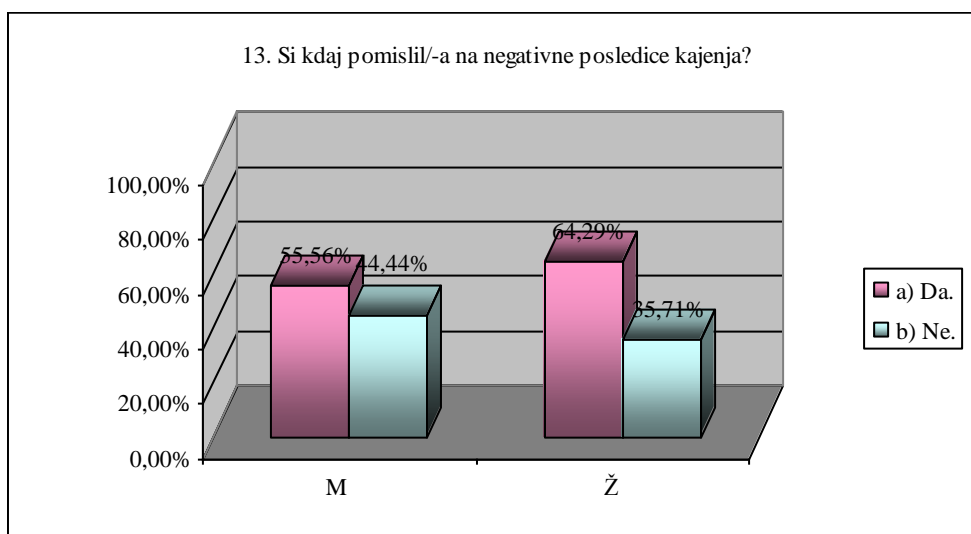
Do 5 cigaret na dan pokadi kar 44,44 % vprašanih 11,11 % jih pokadi 5-10 cigaret, 22,22 % pa jih pokadi 10-20 in več kot 20 cigaret na dan. Kar 57,14 % anketiranih dijakinj pokadi do 5 cigaret na dan, samo 21,43 % pokadi več kot 20 cigaret, 14,29 % jih pokadi 10-20, le 7,14 % pa od 5 do 10 cigaret na dan.

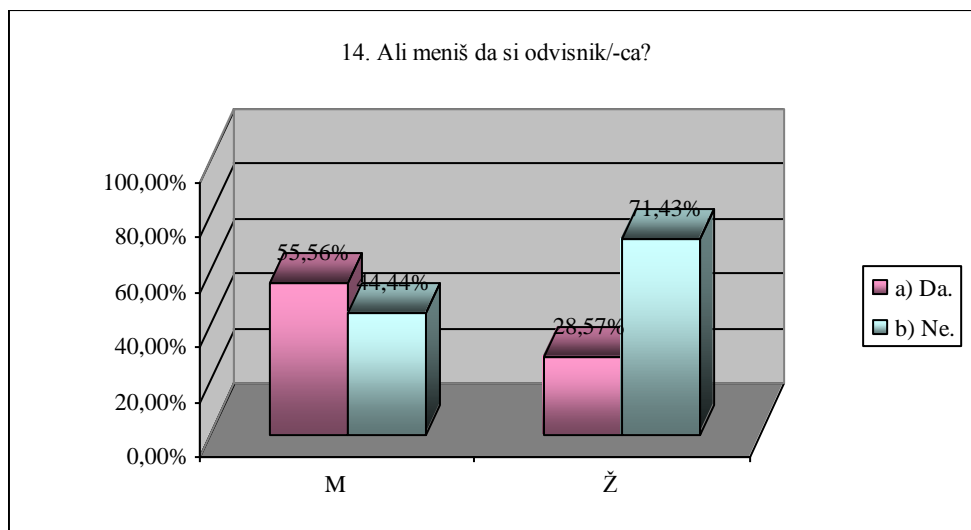
Kar 83,33 % dijakom in 71,43 % dijakinj dobi cigarete z lahkoto, samo 16,67 % dijakov in 28,57 % dijakinj pa dobi cigarete srednje težko.

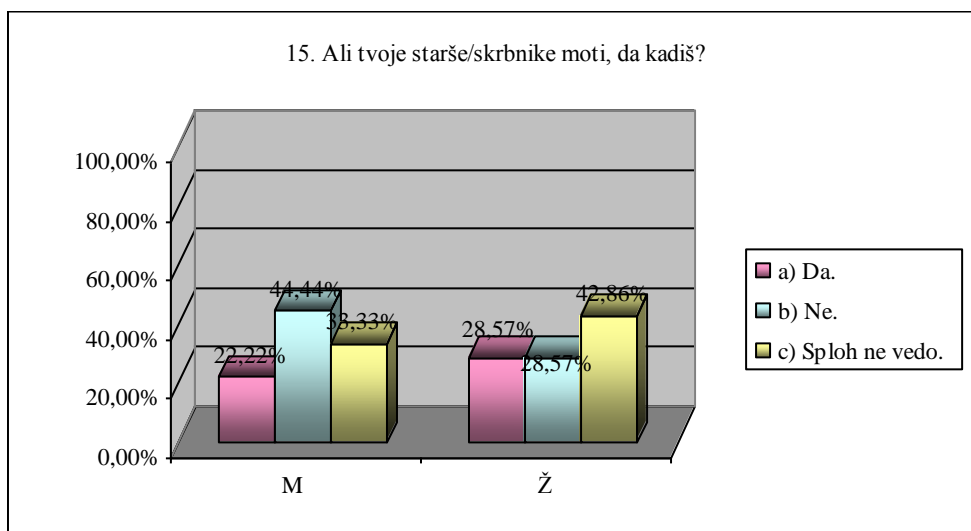
44,44 % staršev dijakov kadi oz. je še pred kratkim kadilo in kar 64,29 % staršev oziroma skrbnikov dijakinj kadi oziroma je še pred kratkim kadilo.

Kar 55,56 % anketiranih kadilcev in 64,29 % anketiranih kadilk ni še nikoli pomislilo na negativne posledice kajenja.

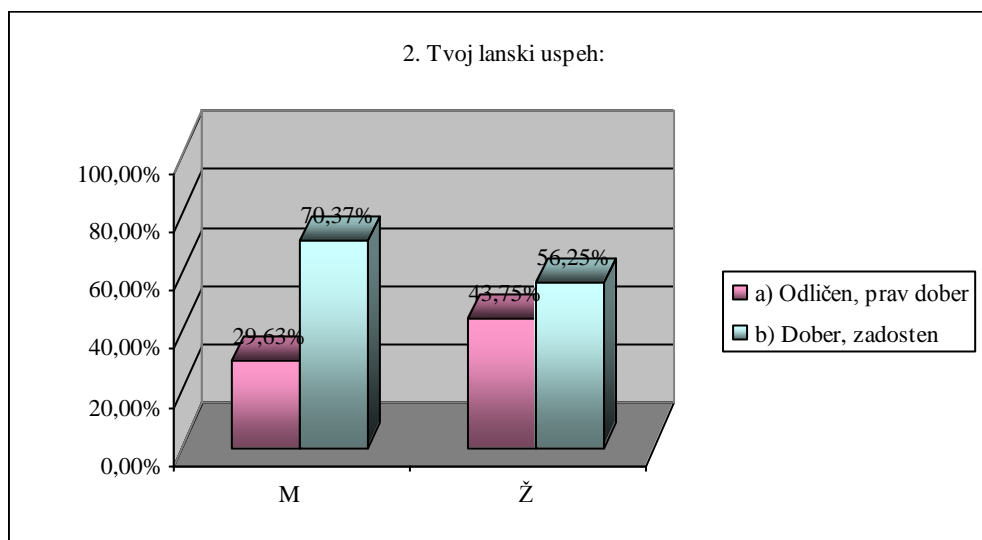
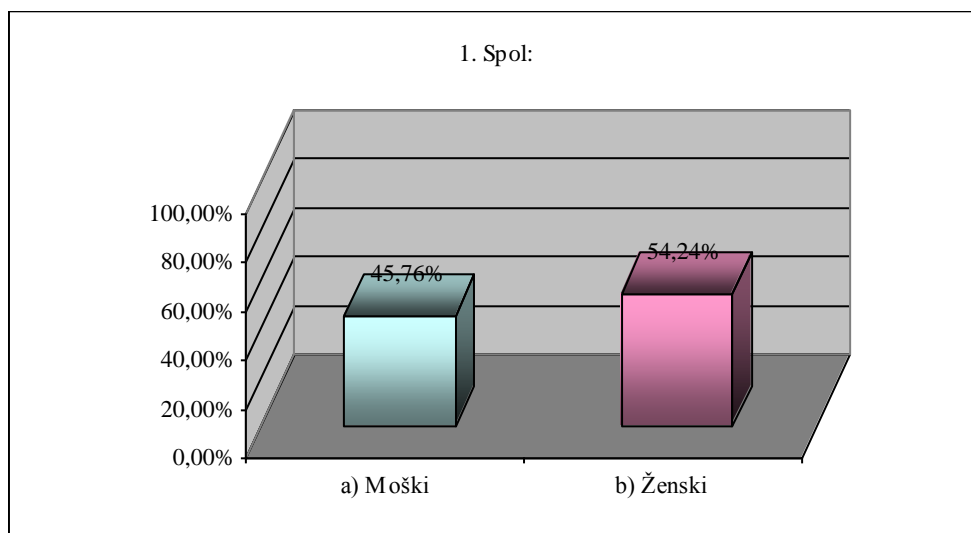
V primerjavi z odgovori 9. razredov osnovne šole, kjer nihče ne misli, da je odvisnik, kar 55,56 % moških meni, da so odvisni od cigaret, pri ženskah pa meni tako le 28,57 % anketiranih.

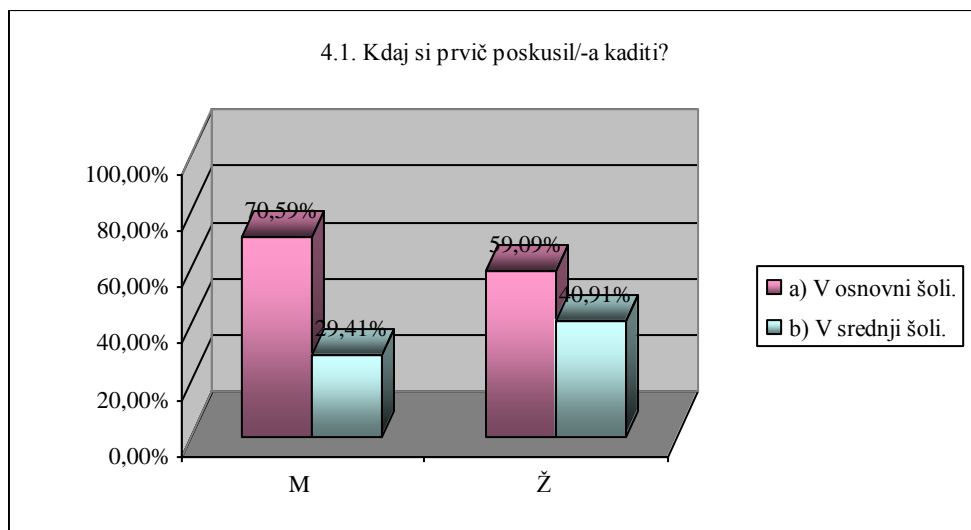
Analiza anketnega vprašalnika nam je pokazala, da 22,22 % staršev moških anketirancev moti, da njihovi sinovi kadijo, 44,44 % jih to ne moti, 33,33 % pa jih sploh ne ve, da njihovi otroci posegajo po cigaretah. Od anketiranih kadilk jih 28,57 % moti, da kadijo, prav tako 28,57 % jih ne moti, kar 42,86 % staršev oziroma skrbnikov pa sploh ne vedo.

2.3 ANALIZA ANKETNIH VPRAŠALNIKOV – 3. letnik

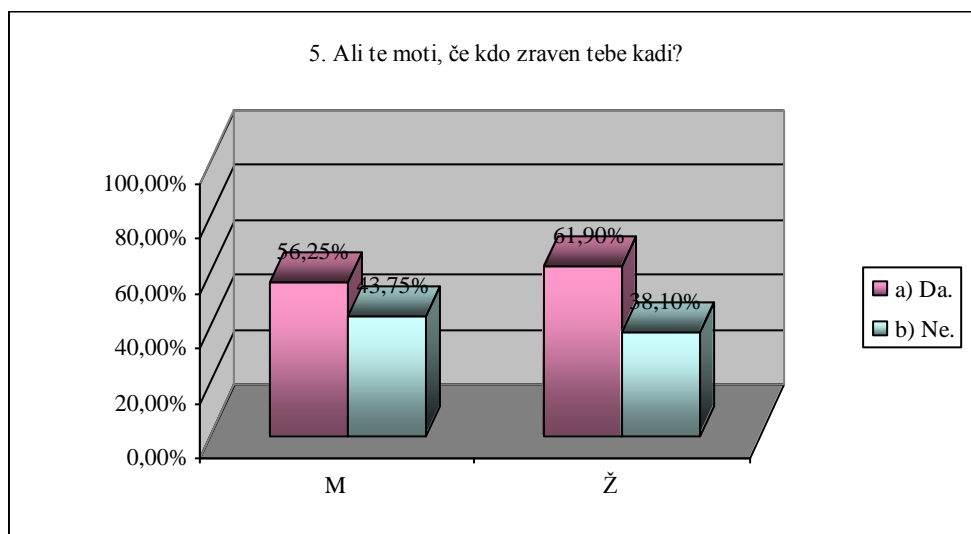
Na anketne vprašalnike je odgovarjalo 27 dijakov in 32 dijakinj.

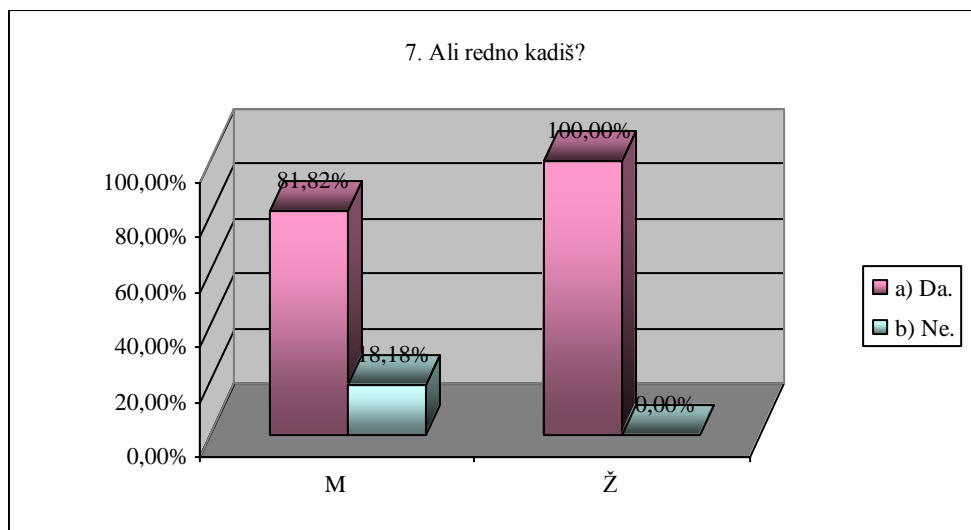
29,63 % anketirancev je bilo lansko leto odličnih oz. prav dobrih, od deklet pa je bilo kar 43,75 % odličnih ali prav dobrih.

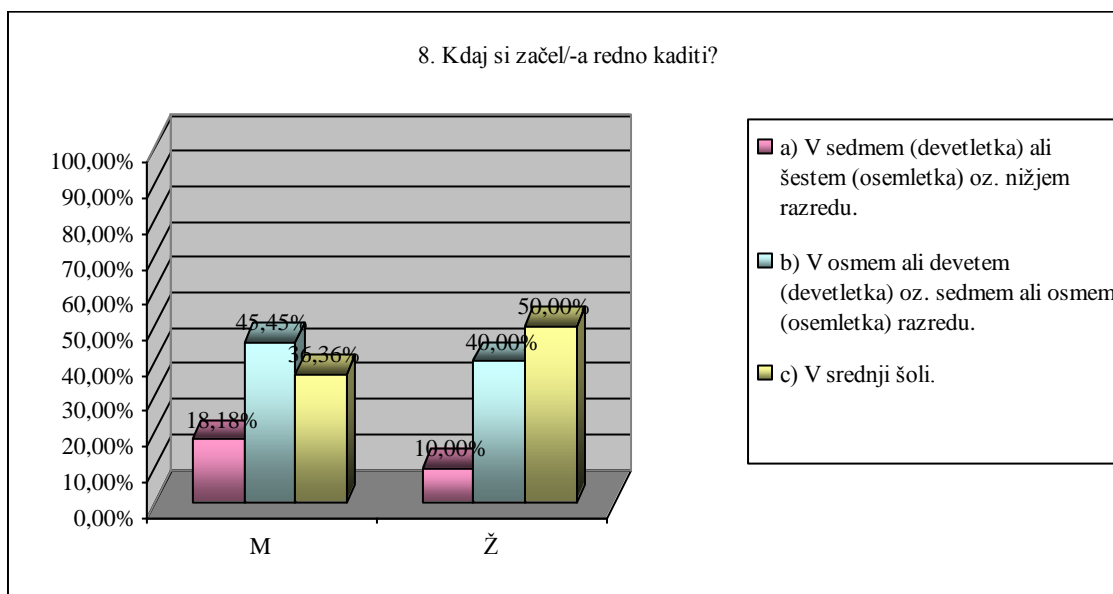
Na vprašanje, kdaj so prvič poizkusili kaditi, je 70,59 % moških odgovorilo, da v osnovni šoli. V osnovni šoli je svojo prvo cigareto pokadilo 59,09 % dijakinj.

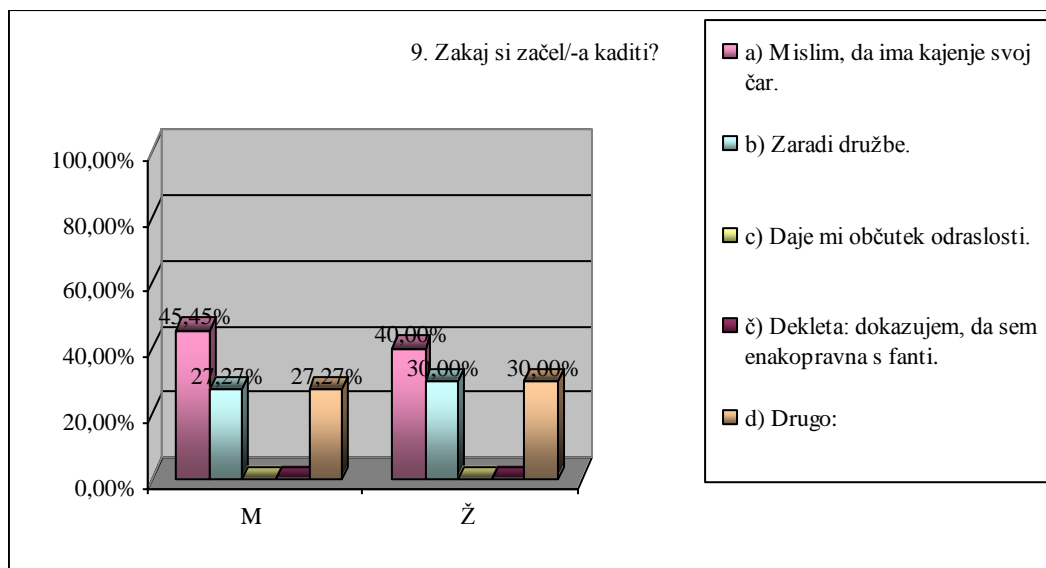
Kar 56,25 % anketiranih nekadilcev je odgovorilo, da jih moti če ob njih kdo kadi. Prav tako je večina anketiranih nekadilk odgovorila, da jih moti, če kdo ob njih kadi.

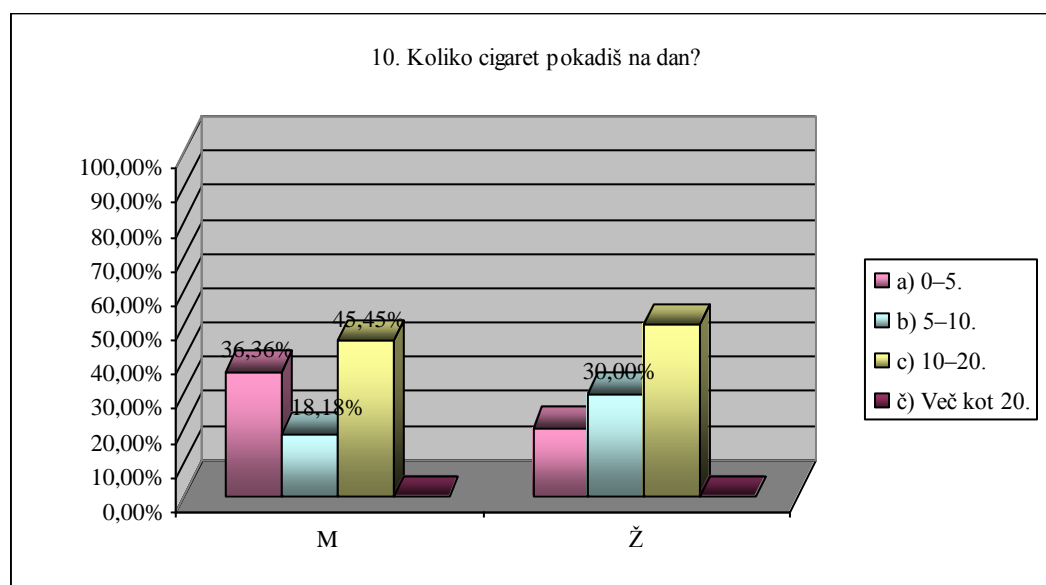
Na vprašanje, ali redno kadiš, je kar 81,82 % kadilcev obkrožilo, da redno kadi, medtem ko vsa anketirana dekleta redno kadijo.

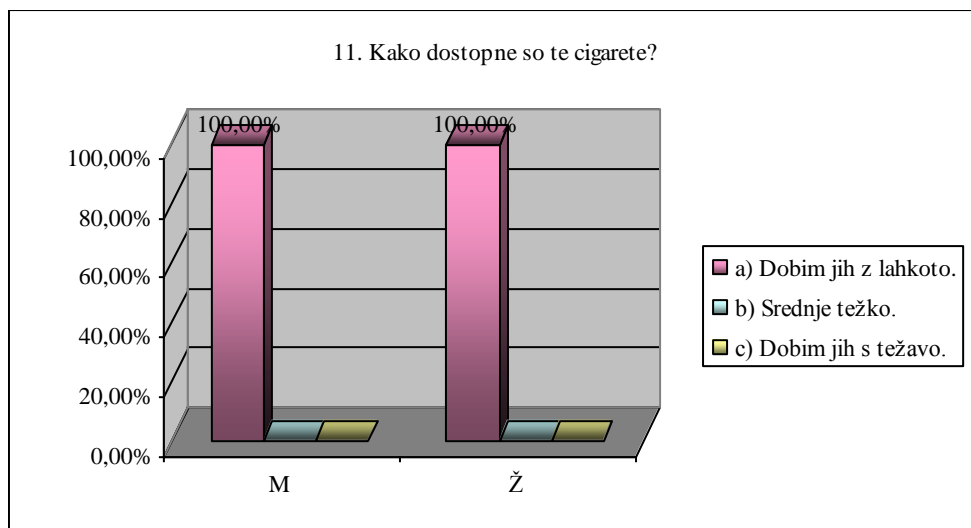
Na vprašanje, kdaj si redno začel/-a redno kaditi, je 18,18 % anketiranih dijakov odgovorilo, da so začeli v sedmem (devetletka) ali šestem (osemletka) oziroma nižjem razredu, 45,45 % jih je odgovorilo, da so redno začeli kaditi v osmem ali devetem razredu (devetletka) oziroma sedmem ali osmem (osemletka) razredu. 36,36 % je začelo redno kaditi šele v srednji šoli. Polovica anketiranih dijakinj je začela redno kaditi šele v srednji šoli, 40,00 % v osmem ali devetem (devetletka) oz. v sedmem ali osmem (osemletka) razredu, ostale v sedmem (devetletka) ali šestem (osemletka) oz. nižjem razredu.

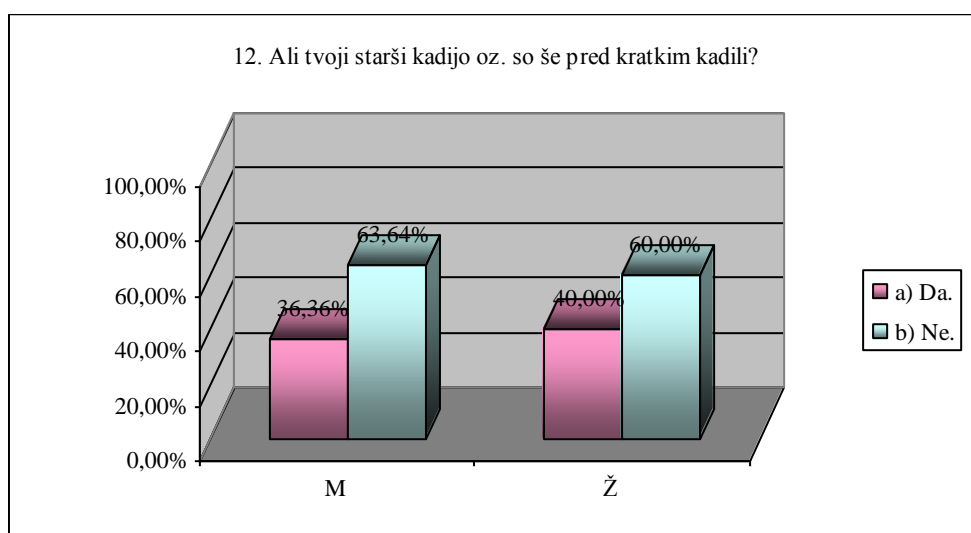
27,27 % anketiranih kadilcev je odgovorilo, da kadijo zaradi družbe, 45,45 % jih kadi, ker ima kajenje svoj čar, 27,27 % pa ima druge razloge: kar tako, ker potrebujem. Pri učenkah pa 40,00 % meni, da ima kajenje svoj čar, 30,00 % jih kadi zaradi družbe in 30,00 % navaja druge razloge: ker me je zanimalo, veliko sem se naučila, ker me pomirja.

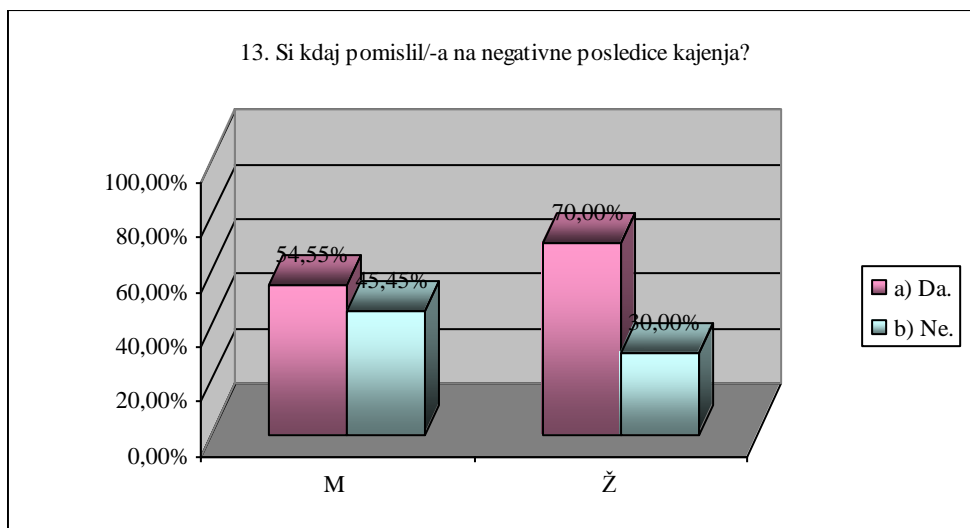
Na vprašanje, koliko cigareto pokadiš na dan, je 36,36 % anketiranih odgovorilo, da pokadi do 5 cigaret na dan, 18,18 % jih je odgovorilo, da pokadijo 5-10 cigaret na dan, 45,45 % pa jih na dan pokadi 10-20 cigaret.

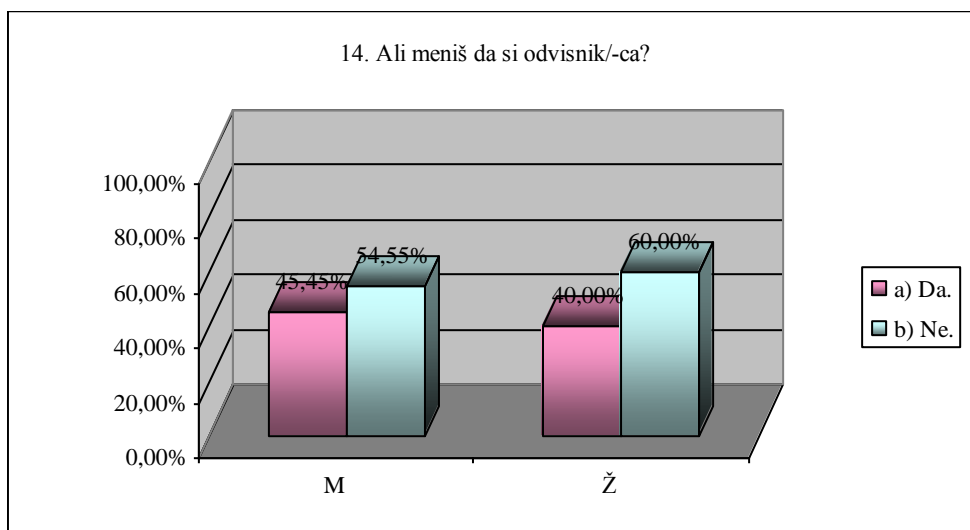
Vsi anketirani dijaki in dijakinje so na vprašanje, kako dostopne so jim cigarete, odgovorili, da jih dobijo z lahkoto.

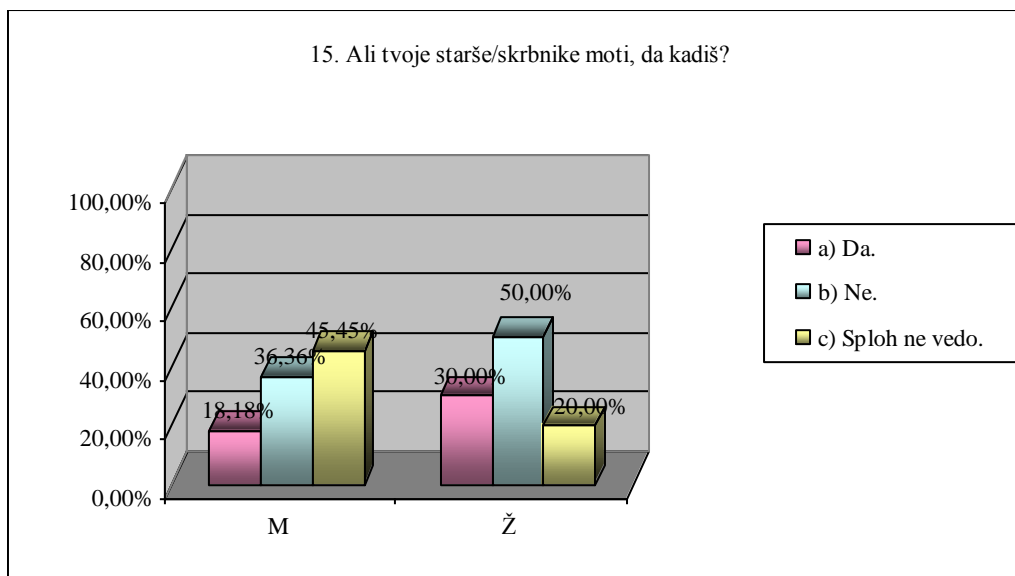
36,36 % anketiranih kadilcev je odgovorilo, da njihovi starši kadijo oziroma so še pred kratkim kadili, medtem ko jih je 63,64 % odgovorilo, da njihovi starši ne kadijo. Pri dekletih pa je staršev kadilcev 40,00 %.

Več kot polovica dijakov je že pomislila na posledice kajenja.

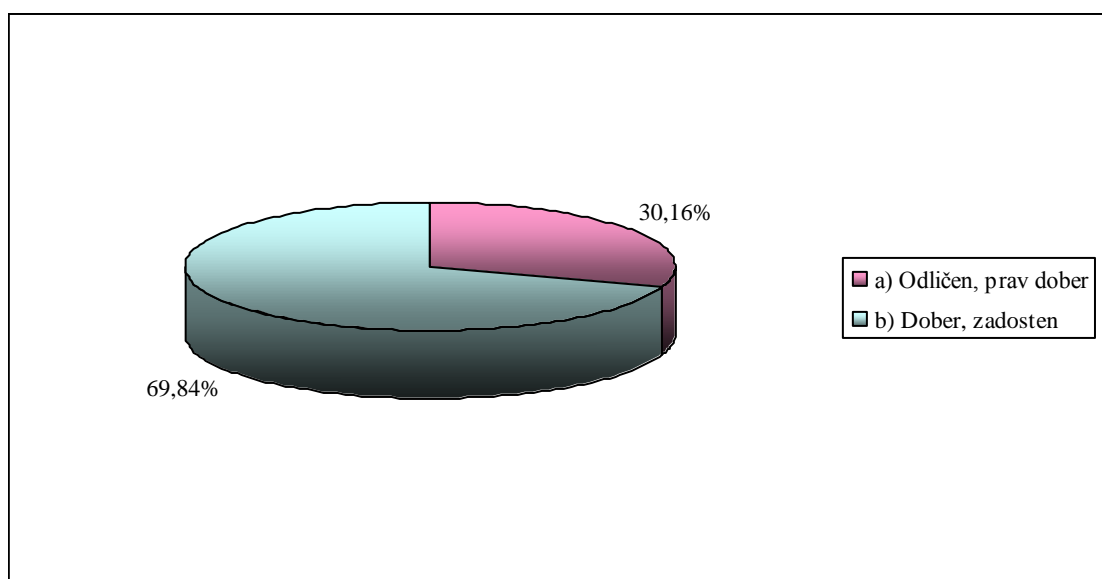
45,45 % dijakov je obkrožilo, da menijo, da so odvisni od cigaret, 54,55 % pa, da niso odvisniki. Dijakinje v 40,00 % menijo, da so odvisne od cigaret.

Na vprašanje, ali tvoje starše oziroma skrbnike moti, da kadiš, je največ dijakov obkrožilo, da njihovi starši sploh ne vedo, da kadijo, 36,36 % jih je obkrožilo, da njihove starše ne moti, le 18,18 % pa, da jih moti. Pri dekletih pa večine staršev ne moti, da njihove hčere kadijo, 20 % staršev pa ne ve za početje svojih hčera.

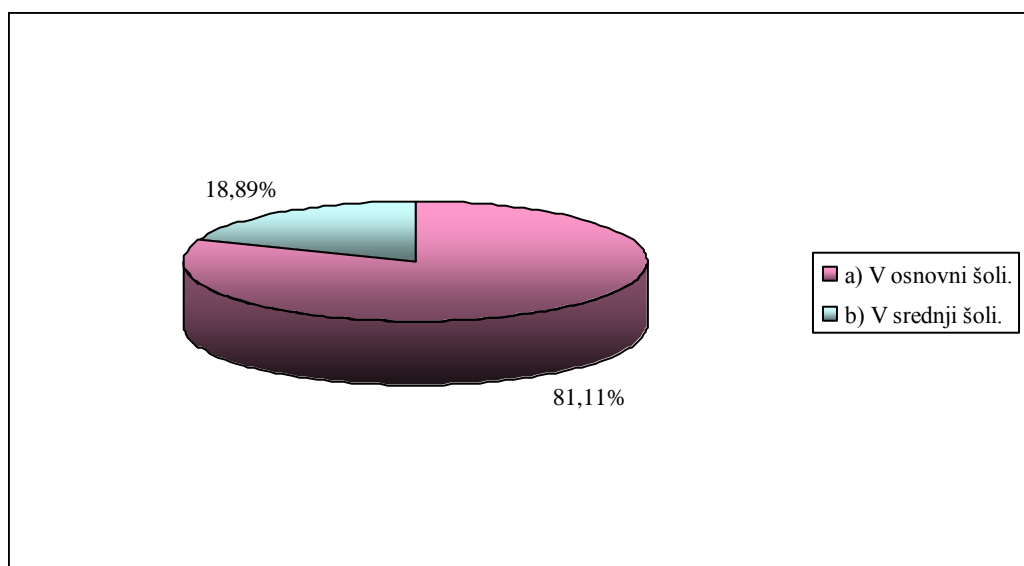
2.4 ANALIZA REZULTATOV GLEDE NA ZASTAVLJENE HIPOTEZE

Hipoteza 1: Večina anketiranih učencev in dijakov, ki kadijo, ima slabši učni uspeh.

Na podlagi anketnih vprašalnikov smo ugotovili, da ima večina kadilcev slabši uspeh. Hipotezo smo potrdili.

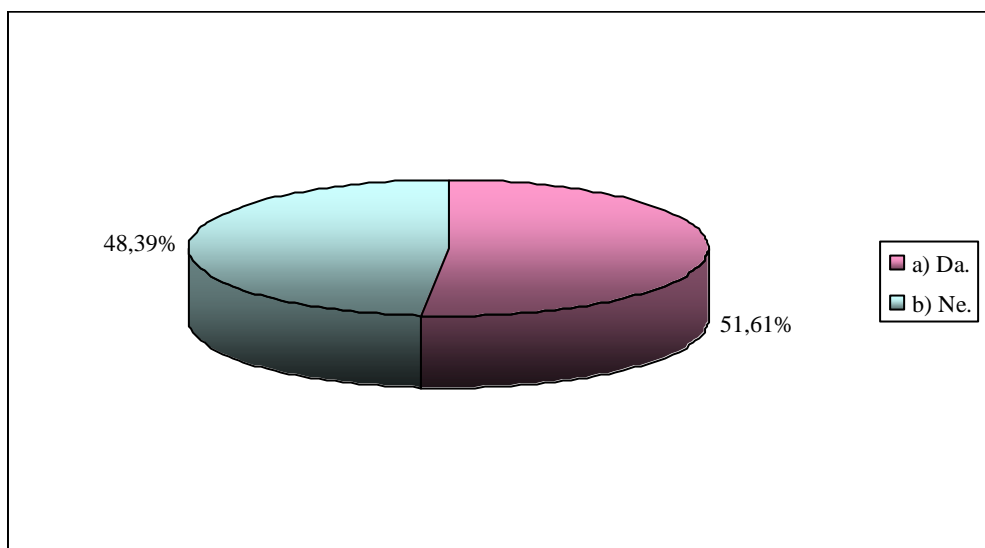
Hipoteza 2: Večina dijakov je cigareto poskusila že v osnovni šoli.

Na podlagi anketnih vprašalnikov 1. in 3. letnikov smo ugotovili, da je večina dijakov poskusila cigareto že v osnovni šoli.

Hipotezo lahko potrdimo.

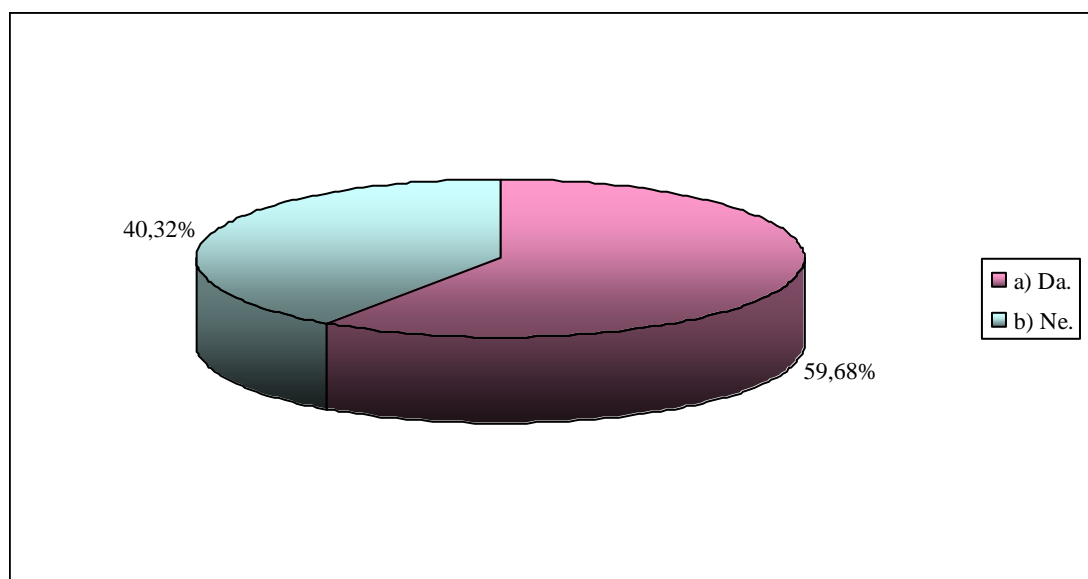
Hipoteza 3: Večina staršev mladostnikov, ki kadijo, tudi sama kadi.

Na podlagi rešenih anket smo ugotovili, da hipoteze ne moremo ne potrditi, ne ovržti, saj je odstotek med odgovoroma zelo majhen. Kljub temu, če gledamo kot večino, več mladostnikov, ki kadi imajo starše oziroma skrbnike, ki kadijo oziroma so še pred kratkim kadili.

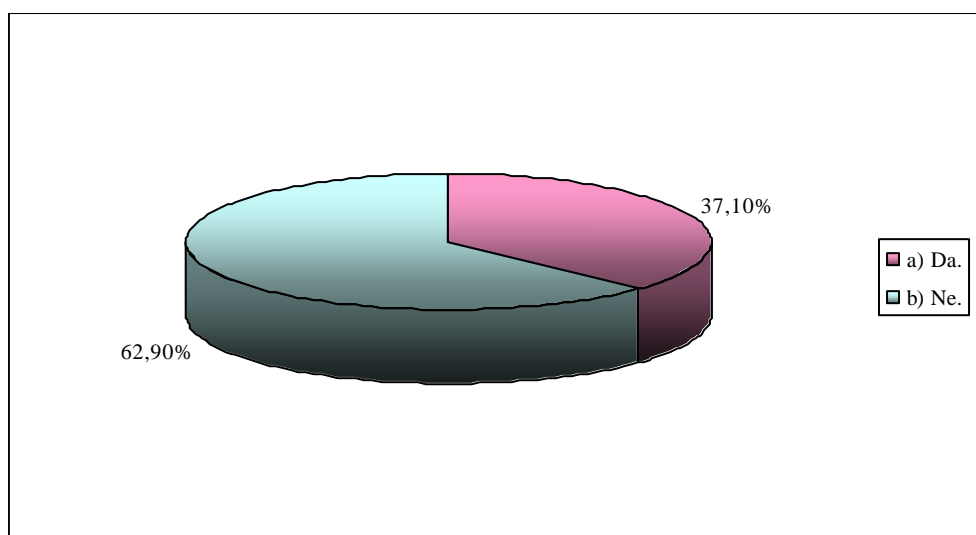
Hipotezo smo potrdili.

Hipoteza 4: Večine anketiranih mladostnikov ne zanimajo negativne posledice kajenja.

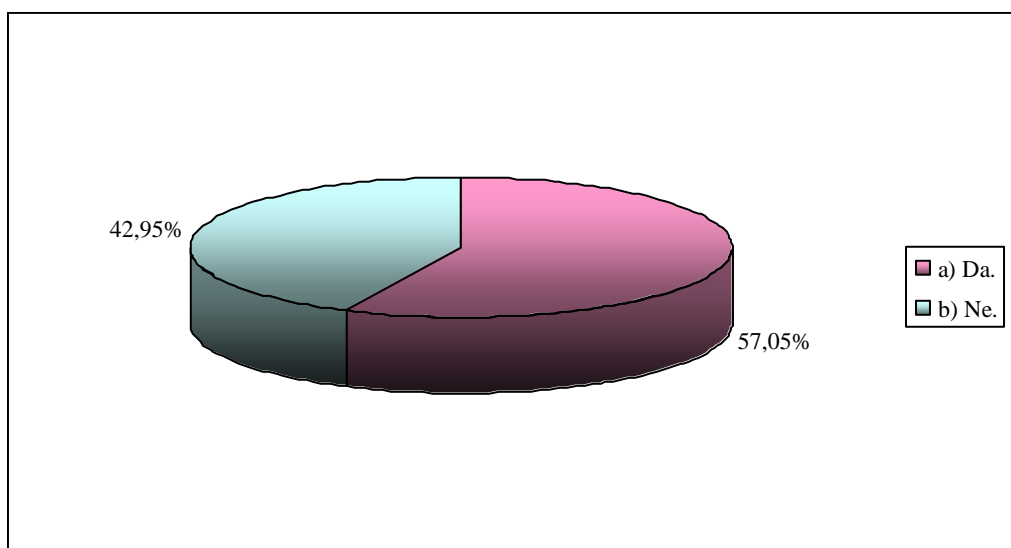
Ugotovili smo, da večino mladostnikov zanimajo negativne posledice kajenja, vendar je spet manjše odstopanje med danima odgovoroma. Pri hipotezi se nam je porodilo novo vprašanje: kaj mladostniki menijo o negativnih posledicah kajenja. Hipotezo smo ovrgli.

Hipoteza 5: Mladostniki, ki kadijo, menijo, da niso odvisni od cigaret.

Rezultat anketnega vprašanja, ali mladostniki menijo, da so odvisniki od cigaret, je pokazal, da večina mladostnikov meni, da niso odvisni od cigaret. Ampak se na odgovore mladostnikov ne moremo zanesti, saj si večina mladostnikov noče priznati, da so odvisniki oziroma se sploh ne zavedajo kaj pomeni odvisnost. Hipotezo smo potrdili.

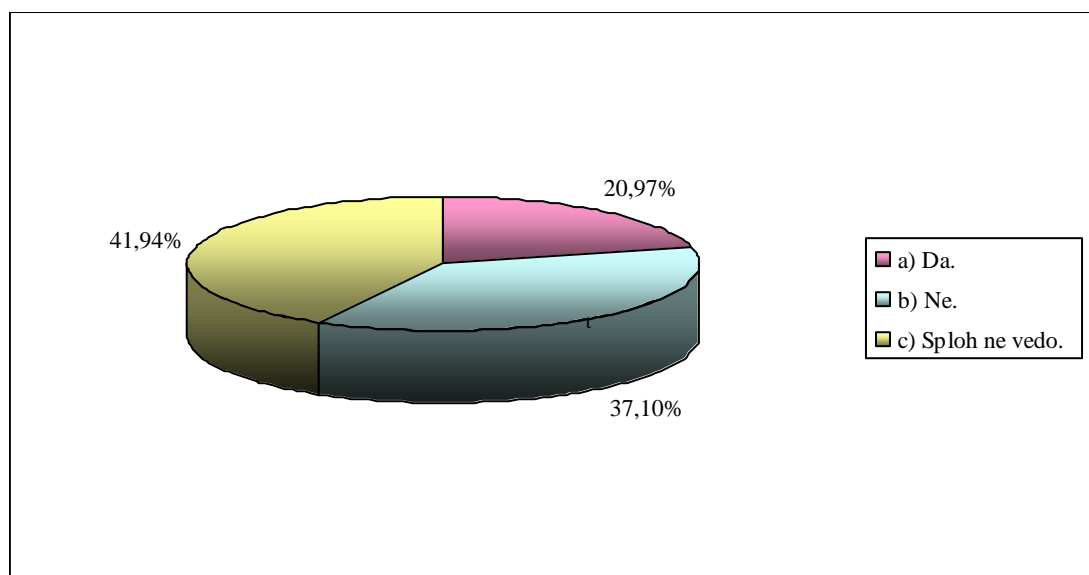
Hipoteza 6: Nekadilce moti, če kdo ob njih kadi.

Na podlagi rešenih anketnih vprašalnikov, smo ugotovili da večina anketiranih nekadilcev moti če zraven njih kdo kadi.

Hipotezo smo potrdili.

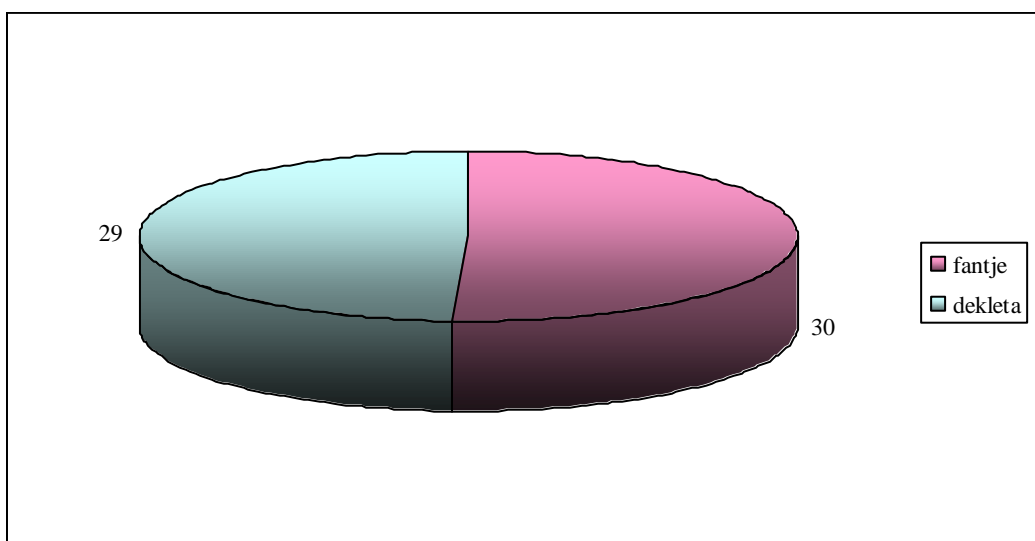
Hipoteza 7: Starši anketiranih mladih kadilcev ne vedo, da njihovi otroci kadijo.

Na podlagi anketiranih osnovnošolcev in dijakov smo ugotovili, da večina staršev ne ve da njihovi otroci kadijo.

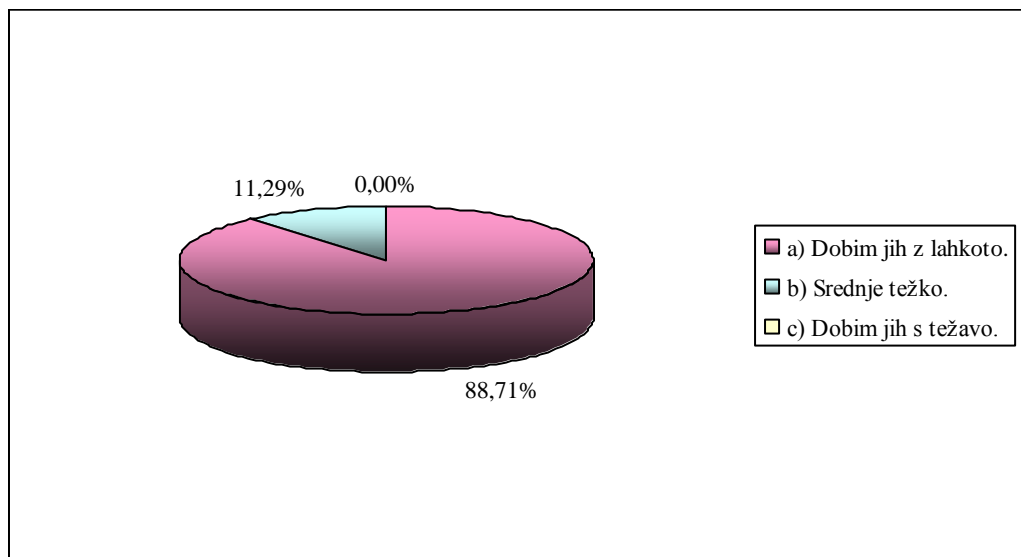
Hipotezo smo potrdili.

Hipoteza 8: Med kadilci je več fantov kot deklet.

Na podlagi anketiranih osnovnošolcev in dijakov hipoteze ne moremo ne potrditi ne ovržti, saj je skoraj enako številko kadilcev in kadilk.

Hipoteza 9: Mladostnikom so cigarete lahko dostopne.

Vsi mladostniki dobijo cigarete z lahkoto oziroma srednje težko.

Hipotezo lahko potrdimo.

Hipoteza 10: Dekleta želijo s kajenjem dokazati, da so enakopravna fantom.

Analiza anketnih vprašalnikov je pokazala, da samo 1,61 % anketiranih deklet kadi zaradi enakopravnosti s fanti.

Hipotezo smo ovrgli.

3 ZAKLJUČEK

V raziskovalni nalogi smo želeli ugotoviti kolikšen je odstotek kadilcev danes, kdaj so začeli redno kaditi in razloge za začetek kajenja. S pomočjo literature smo razširili naše zanimanje in sestavili anketni vprašalnik za osnovni šoli in sicer 9. razrede, ter 1. in 3. letnike srednjih šol.

Analiza anketnih vprašalnikov je pokazala rezultate, ki smo jih pričakovali. Presenetilo pa nas je dejstvo, da večina mladostnikov zanima posledice kajenja, ter da se kar nekaj mladih zaveda, da so odvisniki od cigaret. Vseeno se za to ugotovitev ne moremo zanašati na odgovore mladih, saj menimo, da jih je večina odgovarjala subjektivno oziroma si sami pri sebi ne želijo priznati da so odvisniki.

Ugotovili smo, da so se razlogi za kajenje med dekleti z leti spremenilo, saj jih je zelo mali odstotek odgovorilo, da segajo po cigaretah, zaradi enakopravnosti s fanti. To je bil namreč v preteklost glavni razlog za razširjenost kajenja med ženskami. Presenetil nas je tudi rezultat, da je skoraj enako število deklet in fantov med rednimi kadilci.

Menimo, da nas starši in šola premalo informirajo o škodljivih snoveh v cigaretah in posledicah kajenja. Prepričani smo, da bi se marsikdo zamislil, ob branju teoretičnih izhodišč v naši raziskovalni nalogi. Prav zaradi tega smo želeli vrstnikom posredovati rezultate raziskovalne naloge. Naredili smo plakat, ter ga obesili na glavni hodnik na naši šoli.

Pri raziskovalnem delu smo se srečali s problemom kako mladostnikom dopovedati, da obkrožujejo resnične odgovore, saj je med mladimi kajenje še vedno velik tabu in veliko mladostnikov s težavo prizna, da kadi.

4 VIRI IN LITERATURA

4.1 LITERATURA

- Zbornik, ki je izšel ob svetovnem dnevu brez tobaka 2008

4.2 INTERNETNI NASLOVI

- <http://sl.wikipedia.org/wiki/Aceton>
- www.minet.si/gradivo/abcde/abcde.php?file=71492Output.doc&table=sola_clanki&dir=clanki/71492Output.doc
- <http://sl.wikipedia.org/wiki/Projekt:Toluen>
- <http://sl.wikipedia.org/wiki/Arzen>
- <http://sl.wikipedia.org/wiki/Svinec>
- <http://sl.wikipedia.org/wiki/Metanol>
- <http://www.zazdravje.si/?qclid=CKvQ5KKagZcCFR3NXgodaH4MXw>
- <http://www.brezcigarete.si/moznosti-zdravljenja/>
- <http://www.zzv-ce.si/unlimitpages.asp?id=293>
- http://ljubljana.medskolazd.hr/si/prazna.php?subaction=showfull&id=1080851096&archive=&start_from=&ucat=2&
- <http://sl.wikipedia.org/wiki/Kajenje>
- <http://sl.help-eu.com/pages/lex-lexique-425-CIGARETTE.html>
- <http://www.kadilcem-prijazno.si/forum/showthread.php?t=21>
- <http://anketa2.fdvinfo.net/index.php?sid=91422&newtest=Y>
- <http://www.cosmopolitan.si/forum/viewtopic.php?t=16813>
- http://www.revija-vita.com/Opustimo_kajenje/Kajenje_in_telesne_bolezni/kajenje_in_telesne_bolezni.html
- http://ec.europa.eu/news/environment/070525_1_sl.htm

5 PRILOGE

Priloga 1: ANKETNI VPRAŠALNIK

Smo učenci devetega razreda Osnovne šole Frana Roša in pripravljamo raziskovalno nalogo na temo **RAZŠIRJENOST CIGARET MED MLADIMI**. Za uspešno izvedbo raziskovalne naloge te prosimo, da rešiš anketni vprašalnik in obkrožiš resnične odgovore. Vprašalnik je anonimen.

1. Spol: moški ženski
2. Tvoj lanski uspeh: odličen prav dober dober zadosten nezadosten
3. Razred oz. letnik: 9. razred 1. letnik 3. letnik
4. Si kdaj poskusil/-a kaditi?
- a) Da.
 - b) Ne.

Če si pri zgornjem vprašanju odgovoril/-a z DA, odgovori še na naslednje vprašanje.

- 4.1. Kdaj si prvič poskusil/-a kaditi?
- a) V osnovni šoli.
 - b) V srednji šoli.

5. in 6. vprašanje sta samo za nekadilce!

5. Ali te moti, če kdo zraven tebe kadi?
- a) Da.
 - b) Ne.
6. Si kdaj razmišljal/-a, da bi zaradi družbe začel/-a kaditi?
- a) Da.
 - b) Ne.

Nekadilci/-ke, hvala za sodelovanje!
Ula, Tina in Jure

Kadilci/-ke nadaljujete z anketnim vprašalnikom!

7. Ali redno kadiš?

- a) Da.
- b) Ne.

8. Kdaj si začel/-a redno kaditi?

- a) V sedmem (devetletka) ali šestem (osemletka) oz. nižjem razredu.
- b) V osmem ali devetem (devetletka) oz. sedmem ali osmem (osemletka) razredu.
- c) V srednji šoli.

9. Zakaj si začel/-a kaditi? (Obkrožiš lahko več odgovorov!)

- a) Mislim, da ima kajenje svoj čar.
- b) Zaradi družbe.
- c) Daje mi občutek odraslosti.
- č) Dekleta: dokazujem, da sem enakopravna s fanti.
- d) Drugo: _____

10. Koliko cigaret pokadiš na dan?

- a) 0–5.
- b) 5–10.
- c) 10–20.
- č) Več kot 20.

11. Kako dostopne so te cigarete?

- a) Dobim jih z lahkoto.
- b) Srednje težko.
- c) Dobim jih s težavo.

12. Ali tvoji starši kadijo oz. so še pred kratkim kadili?

- a) Da.
- b) Ne.

13. Si kdaj pomislil/-a na negativne posledice kajenja?

- a) Da.
- b) Ne.

14. Ali meniš, da si odvisnik/-ca?

- a) Da.
- b) Ne.

15. Ali tvoje starše/skrbnike moti, da kadiš?

- a) Da.
- b) Ne.
- c) Sploh ne vedo.

Hvala za sodelovanje! Ula, Tina in Jure